

ACC. N:R M. 8533: 47-164.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Ellida Ohlsson

Härad: Vimmerby

Adress: nr. 5, Lunnstorp, Skurup

Socken: \_\_\_\_\_

Berättat av: \_\_\_\_\_

Uppteckningsår: 1942.

Född år 1889 i Skurup

Ur allmogens liv på 1800-talet.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

II<sup>a</sup> Åren 1846 - 1885 - 1895 i Årning n:21 (Ysting)  
 Om Per Truls o Anna Andersdottern siget bet jag intet, men  
 bröllof liksom begravningen var giller för släkt o gramma  
 o man hile ringa "giller-laved". Föningen var jälsfaller  
 Det var tillfaller då man vändesatte dem som hade ett ställe  
 till med dem efter maten, gästernas antal o antalet gillerdagen  
 efter vidlyfthigheten sedd på den tidens synpunkt, i gillergän-  
 smyg vändes de gästerna efter föningens mängd o kvalitet o  
 den fäthiggen hade en hel del bidrag i denna form att vänta  
 på det gära stället var medlemmar bjöds med. Vid bröllof  
 var det även brudsången höjdt = uppbyggningar med "fär-  
 dyner som skulle beundras där den stora till beskådande,  
 samt antalet kistor med kistelagda kläder om bruden  
 skulle förs med sig till det nya hemmet. Det framträdde med slott  
 luf och en brud kunde ha vad hon under hela sitt liv behövt  
 av kläder, sängkläder, säng i gång linne o även sängkläder, rika  
 eller färdig nytt. I detta speciella fall var det helt naturligt  
 inte i största laget, då det gällde omäpplik, men man gjorde

det bästa förhållandena medges i linne, vadmal, dynor, blöda  
i dekttröda saknades ej ären om stygmodem var angelägen  
att behålla det mesta för egen del.

En paa fins mer fattiga mansellen (= fätku prustimma)  
paa Åsja skaffade sig på den tiden lite förtjänst genom att  
sjunga ritordren, så fanns bland Anna A- och Tillsöring be-  
tytt ett "plå" (= ett klut att använda i kordet) en tyll med  
rocker borden; kornet i ranta (fins ä) samt krager  
ett rika som den stickeade Torgens kant samt viss "kjahe-  
nesda". En ring, som kallats för "när Per Torts sigsel ring"  
men som ej förtedde någon likhet med en sigsel ring då  
det var 1:3 cm mellan spetsarna i övre sidan där en stor  
isä "sten" av glas var infattad, för nämner. Det var en fö-  
gyllet rilver i försedd med upphängda ornament, inlät namn  
alla årtal fanns, men en särskild listria berättad av Anna  
P.T. o. själs må anföras. P.T. hade vid ett besök i hennes  
hem smusslat åt sig hennes "syning" (fingerborg användes  
ej av de gamla) i Torgit den med sig till Ystad dit man då

vändes för affärer i efter detta medt köpt ringen, men tog icke  
mättet så duggt att den förtäro alldeles för stor för hennes små  
fingrar. Denne ringo förkornst: utseende är ej något som  
hos den vanligaste bland den ägyptiske befolkningorhitt  
men det är ett faktum som är obrotat med verkligheten örens  
tänksamhet. Anna st. rydde som alla andra blivande brudar  
in tillkommande makes "brögge mans skjorta" en vitt väst  
lång - lång. Den var förnutt in i så ren tid att jag min  
den. Den var ganska originell då den förtäro de allmänt  
brukliga översydda ryksningarna, skokningarna, i mitten  
mellan raka led i brösttyga i bröge skels tycker i lin-  
ningar, även hade ett brösttygns bruden i vitt i bröstet där  
bröstrock saknades i det i stället fanns en upplagd en  
hålsom i spundets medre anda. Detta brösttygns bruden  
upptog en stor del av bröstet. Texten var inremad med en  
vid värd med ett stogs konstlikenade utörlighet upptile  
Omron ramar i örens vidon om spundet stod med  
orden omkastade Per - het - jag. Tröls - het - jag - min P.S.



Det ska på tre rader, var brärligt att fyra, medast från  
P.T.S. Många gånger kan bygge mans skjorta göras för att  
sist bli egans jora-skjorta.

På skulle P.T. ha "bygge mans kossorna". De stickades av  
fint vitt ullgarn, långa med "kosselans-stad-integ-  
ning" för strumpbanden, som också kunde till. Pakten  
var en red aviga maskor uppifrån i ner & i vidorna  
mönster av aviga maskor - "broner = brune-kossor".  
Utläsa var rönhål eller lapphål som både vtro föregång-  
are till Fugtälas som mera allmänt kända i boken på 1850-talet.  
Ett par vantar på samma tid, som var P.T.-s namn &  
ärbete; därför kanske känd till gårdens vtro mönster.  
stickade kanta fingerantar i grönt & svart, sammant  
med korsstygga i vitt. Mönstret & stickningen var det här  
brukliga med raka stölpn igenom hela vantar längden  
svart garn i de bredare gröna fälten delade; triangeln me-  
delst raka & sneda svarta ränder, runt handleden oftast snett  
rutmönster med svart i grönt. Svart & vitt var vanligt för

framtimmens väntan. I det här nämnda fallet var det det sydda  
ärfallet som var det ovanliga i som visade att det hade samband med  
gifterns mål. Kläderna ha efter allt att döma överallt haft stor  
betydelse vid bröllet i det kommer fram även i en kommande skild-  
ring från annan plats i annan miljö.

Något skrock, ut alla gått omor i samband med PT- och AT-  
bröllop känner jag g. Till men nog gifte man sig innan Påsk  
så man aldrig tog ut lygnings och rent ett bröllopet skulle komma  
att stå: "knänsöckorna" = tiden mellan påsk i pingst, då man  
det hette i kyrkan i äktenskapet. Detta bruk var iakttagits in  
i senare tid. De var emellertid gifte redan i man något om  
fördomar i samband med gifterns mål må anses.

Man fick inte själv ry på sin brudklänning eller blida  
sig till brud, det skulle betyda tråkighet i äktenskapet,  
och många stygar man tog och många tinar.

Om man vid porsning satte fast plagget dröjde det lika  
många år som nyp man tog innan den blev gift man pors-  
de på. Lydde man på sig blev man aldrig gift. Spilede

man på sig med Trätt o. d. fick man en mycket oidentlig man "när  
man själv slog det veta på sig kom ej mannen att stå där i sig"  
i Trättom, oode man. Stog man över ryorna: "trädde över sejolen"  
blev man ej gift det året. När de unga träffade på en hmas  
nyckelben vid bordet när man åt konstligt brukade man dröja  
om det, den som fick knuten när benet gick ut blev först gift  
När man var två år vid de sekan hände det lätt om man ej  
var jämskig att en ögla bildades, man kunde också seka  
på det att bildas ögla på dens ända av lakanet som ej såg upp  
då fick denne vaggan ett hår om det var en Tös som lög;  
ändan, i man om i uggl på sin bakt. Dor om ej såg att före  
mät hon hade framför sig vaden vare gjutning.

Beträffande brudsången när anfriso en lek. När man vid  
bordet träffade på hela pepparkorn o. d. när man åt sylt, brukade  
man taga ett pepparkorn i munnen i säga någon  
sällskaper: "Hur hög vill du ha din brudsång? i så bläm  
ma till en pepparkornet så att det flög uppåt. Hade du den till-  
pågade svarat tee: Upp till loftet i pepparkornet följ nästan

vet att man blev det skedd att det.

Så flyttade då Anna Andersdotter år 1846 in i det lilla hemmet på Hiskig, där Per Turlson redan året förut flyttat in med sitt lilla bokhylla i hem i o m det samma och kallas för "Mor-Pär Tröls". Ty tillika man motsvarade på den tiden fm-titeln i våra dagar i heder intet med underskap att göra.

När det dröjde mer än två år innan det kom barn i huset så att man hade ett sprime - år i ett bäre - år i det assågo i sin ordning, men ej så när en födsel påskyndade giftermålet så att man blev "vigd vid sangastolpen eller sängaffilen" - förstås ej heller gick det så tygt istad när ett nytt barn kom i äktenskapet innan det första fyllet ett år, då pådes att "man gick lappa prästens byxor", men det var i tid som jag vet endast varit ett skämtsam talerätt m det haft någon motsvarighet i verklig heta i äldre tid än jag gått att säga.

Per Tröls kom föddes en fin och fastlagomåndag 1847 o att han skulle künftas till Hanna var en given och Ty Wamors famne i alla generationer i alla generationer av P.T.'s släkt o hans man Tycho

ha kunnat Klara o mammans släkt skulle jäst kallas upp. Där kan  
också Klara namnet förtärlas i samma omfattning för den äldsta  
i alla led in i våra dagar fast det blivit ändrat till Karin.  
någon manlig motsvarighet kan däremot ej förminnas. Med  
släkten i Jönberga uppkallades intima förbindelse släktleden ut-  
det var som rykron i en familj hela släkten även den efterföljande  
generationen. Tycks detta bes det ändå till P.T. o stygman som  
kom ett vis gudmor åt den lilla förstfödda o även hon kallas  
Klara. Hon hade litet gröna ett dussin stora tunga matskedar  
as silver o åt alla de barn hon hade till dopet ges hon en  
silversked med namnet ingravert den liden i ryggen hos  
barnet i både öfverst någon betydelse som lyckönskningar.  
Den finns nu i min ägo o har H.P. D ingravert i skapets baks-  
sida. Men kallade ej gärna upp en person som sör eller  
armass hade ett dåligt lid o hellen vilde man den tide padden  
di det troddes att något kunde äroas även på dessa.  
Skedens testatet är det inte att man skulle padden åt barnen  
hos dem som var lite mera skommiskt välutvecklade än

frälldarnas gjätor, delo med tanke på föddarnas skyldighet  
mot barnen, i delo för föddergärens skuld, en större eller mindre  
peng eller penning summa, klädesplagg m.m. Sina första "riktiga"  
kläder skulle barnet ha av "go-mor" annars var det inte mycket  
berätt. Den som man stift födder till ansågs man o ansåg man sig  
ha lite del i i den tid då man vid dopet skulle svara för  
barnet. När barnet var dopat skulle det vara i dop kläderna  
det bjöds det gott. Som gille betraktat kunde barn dopet till den  
som man bar förning till men "strikten" var helt berätt på  
frälldarnas ställning, de rikas barn dop var ridlyftiga ka-  
stelseringar, de fattigas i enklaste laget. När man skulle ta bort  
till präst eller kyrka för att få "konfirmerad gyltten" Fygs i regel  
med en "dudd" = en klockbit som fuggats med något socker  
o uppmjukats med salter o konfirmerats in i färran lapp. Blev  
barnet oroligt stak gudmor undola först i sin egen rum för  
att få den fuktig o uppmjukad i radan; barnets att suga på  
men under gjätor akten fick den lilla gäns skraka, då fick  
den guld sargrost, o pojke kunde tänkas bli kladdare i regel



döptes barnen redan då de var små en vecka gamla (senare, på  
1770-80-talen däremot, döptes de ofta först sedan de blivit större).  
Man var i äldre tid vanligen att jä kristnat det. Var barnet  
svagt fick det tillfälligtvis viddas, en gammal bruket var  
att kramet yngre som dödförättare: när barnet krygat till  
kom det döpt. Namnet skulle liksom hemligt till barnet döpt.  
Användningen av kristenheten bli vid liv.

Efter sin tid gick undan i kyrkan för barnet i regel  
följdes barnet av gudarna. De offerades, åtminstone  
var i Sverige, "kyrkegångsbringaren" en gång i den fattig-  
bössa, en utvald strö, som hade sin plats intill kyrko-  
gångspallen. Efter kyrkans bön i kyrkan gudstjänst att munda  
gille kyrkegångs gille.

Eller för användas att om det var en ogift kvinna som  
skulle kyrkas tagas fick hon gå "den skitiga vägen" d. v. s. först  
in för vittnen till kyrkan (skrift); sakristian i sin kamrad  
av prästen. Det var hänt att följa en till kyrkan just där-  
för, men man använde kyrkans tagningen för bönerna i fick g vistar

ute bland folk för än man var byskotagen, att ligga  
inom kjerke, var en frägsställning, man var ansedd  
för ören i såmet jallig för andre på något sätt. & man såg  
mycket snett på de första som först slutade med byskotag-  
ning & ändt sitt vistades bland folk.  
Något för och så nämner om barnets första plagg. De frägs  
inte bara en mytt tyg utan en gammalt stilet i detta ge-  
dast dämpn att detta var mjukare än det nye utan först  
dämpn att man trodde att barnet då skulle komma att  
slita mindre lätt på sina kläder under sitt jondetio  
och samma orsak stökades, och så barnets första strumpor  
är upprätt gam. Man kan ofta förstå sig över att de  
gamla barnplagg som till väntas kan finnas kvar på  
aldre tiden är så stora & det jrefalen som om barnen skulle  
ha varit jättebabyer, men jag kan till gamla förklara att det  
inte varit de första plaggen, dessas material har varit så lätt  
slitet att det helt gått åt & de ha g varit värda att ta vara  
på. Jag kan sett fragment av sådana plagg just på denna

Ab!

Na i de ha varit iklagt nått: förhållande till material.  
Tän på detta ha varit allmän även om man jämnar om skolepa.  
Det därefter 1848 kom det en son till Per Truls: han döptes  
till Anders efter sin mormor. Det var visserligen sed att man  
ej skulle kalla upp den som barde mör, som nämnt var  
när P.T. var den som till sådant för något i de gamle lön-  
före i därefter. I detta sammanhang vil jag även nämna  
något om "barlejan". När ett barn kom till världen under  
red att grannkommuna tistade i hjälpte till både vid  
fölossningen som ju skulle ske i rättande ställning, som an-  
nars med red som betrodde i hemmet, värdar, och de  
andra barnen inga av lösnader, för att så länge som möjligt  
efter nästan till de vore vuxna, för behålla till på storken  
som förmedlare eller bland kruman - barnmorskan som  
hittade de små i torsröser. När barnet var för lagade  
grannkommuna: sina egna hem, till en kraftig bättring  
av ögg i nioåttio m. fl. bortglömda regioner i vilka man  
med "barleja" till barnsängskommunen som hon skulle ställa sig på.

I senare tid, nästan in till skolskiftet, sedan brudejans rätt  
sammansättning glömts bort var soppan brunnat bestä ut sept  
soppa i ännu plattan.

Det var också vid dessa tillfällen de bättre lottade kunde  
visa sina goda sidor, göra besök i arosti av sina barnplogg  
åt de fattiga som intet hade.

Jag nämnde <sup>barnet</sup> att barnet föddes sittande. Vid de föreläsningarna  
satt brunnarna i den mellersta två stolarna. Efter detta kom man  
också förämningarna jämmerstol för länstol, men den kom  
också kallats gr-morris-stol, men jag vet inte riktigt om  
god modern skulle sätta sig i den med barnet för den ofta  
dopakter. Att brunnarna kunde sitta barnet i liggande ställning  
ingick inte i medvetandet, förändret av barn kallades  
också att "resa till Tyskland", och denna resa förtogs  
sittande in mot slutet av 1880-talet.

Barnsängens betror med dithing utgång var mycket vanlig  
vid denna tid och man visste för sin sig över de många  
men den små barn för stygarna av denna anledning.

I detta sammanhang kan nämnas att en av kvinnorna i församlingen utan en denna anledning dött i barnsäng. Brukade man sätta en kistan med den döda i ingången till kyrkan där, då det var allmänhet att kvinnorna i församlingen just vid inträdet i det vigda området.

Efter några år kom i P.T. en kvinna en flicka som kom att heta Elsa, uppkallad efter någon död anförant.

Det kan ju förefalla egenartligt att en kvinna kom att heta Truls så många som man kan att kalla upp de gamla, men dels var det regel att det första barnet skulle kallas upp efter faderns släkt i det blev ju här en flicka, i det andra, som blev pojken, efter moderns. För övrigt var det nog just då en tidsperiod då namnet Truls kommit in bruk, ty det var även i äldre tider funnits perioder då vissa namn blivit vid i kalla områdena = "gammeldes" eller förändrats o.o. Elsa - Else - Else, Lissela - Lissa - Cecilia. Anna - Ane - Anna u fl.

Den Truls i skolorna först de visst inte hade något överskott

ändå inte till de arna, de var en aktat folk i "vår årtusen".

Samtidigt med den o. h. förp. autningsjorden köpte Toms son i hans husen Karna ett intill denna liggande jordstycke av samma ägare Adens Adersson det var  $\frac{3}{160}$  mtl =  $\frac{1}{2}$  Td r: 24 försummen 300 rd. som samtidigt transporterades på P. T. år 1845. Denne A. A. hade köpt av en Belg. Svensson.

År 1846 köpte P. T. i hans husen av Jöns Rasmussen r: 24  $\frac{3}{160}$  mtl =  $\frac{3}{4}$  Td för 222 rd 10 sk 8 must.

År 1853 köpte han  $\frac{1}{40}$  mtl = 2 Td av Nils Jönsson r: 24 för 500 rd.

Detta var stället av deras egendom de första åren som också blev de lugnaste i lyckligaste i dessa människors liv, de bodde i rysslock med hemmet för mat i span. till påmmande för västen, i mannan arbetade på ett sätt till ett ställe under kulten. Han hade verkligen fått god insikt här under de första åren i Jönköping, där det då pågick ett mycklingar arbete en ston mitt under Karl Aders.

Kalkens tid. Nya hus bland bröderna, trädgårdar, drögliga

fåhållande: allt i ett bättre bruk av jorden samt en andlig up-  
myckning kännedoms och kans till då.

P.T hade allt efter som han kom att förvärva någon jordbit  
stundiken i de talrika öppna diken, i de stora vattens  
diken, mynniga diken av stora stenar vatten på kant i  
andra som till över. Det var ett bräsande i omsorgfullt i  
nya arbete detta, men så han också dessa diken bestått  
från en delvis är. Enklare i fortare att ästadkomme som  
de här i hans lopande stugor, även de tjocka diken  
men mindre sug diken av småsten med jord på fylldhet.

Han måglade jorden i skotte den så var som det gick  
för sig med de redskap som de fanns, hemgjord plög  
med järn ben, åder med träna samt till hars i till-  
trunka. Väst hade han själv. Han var här sin egen i  
på från fräget under gräset i det var det han ständigt  
Men P.T ansåg för ett minster i sitt lock i det så gällde spi-  
nad, ordnings sinne, fridbeking i byggd eller rätt i  
slätt tillredning av rågnjälsgäst. I det senare fallet ansåg han



själs att förhållandet endast bestod i att hon tog salt i gården  
i last den hette. Det kan ju ge en föreställning om hur den  
kunde vara med kokkonsten i andra husmans hem, då  
man faktiskt lärde sig att mjölgröt hos mrs P.T. hon  
måste lära ut ovan nämnda konst.

Eller var även säker att första elden på vinden i hölje sig  
för god att springa i husen medan elden stänktes vilket där-  
med grannbarnen gjorde med påföljd att hon ofta kom  
föle P.T.-s med sin eldskaffel för att "läsa eld" (man sade  
inte tugga eld första det aldrig kom i fråga att lämna  
tillbaka). Eller gick då några torgglöden med lite aska  
över som hon skryddade hem med i lada hand något  
litt färgt träsle i bläste på för att åter på eld i sin  
eldstad. Det ansågs ofta vad jag tycker mig första som  
slags att ej komma tillräcka den första elden.

År 1851 dog mrs P.T.-s söder Anders Jeppsson i den  
med frija våra tiden för dem i de komma att räcka  
i minst en i fram i tiden i ännu längre om man

skall räknas med den tid de beträde ett återkännt sig om  
de någonstans helt otkände med det.

Mellan men P. T. s fader o stygsmödrar fanns ett inbri-  
des Testamente där alla löse gendorn skulle tillfalla den  
efterlevande men den faste egendornen, tre m. i stället  
i Östsjö, Skump 1:12 (Daleled), Hylteburga (där morse fanns)  
skulle när den riste ut makarna utöfadt delas ut dött-  
varna. Skamman lög tydligen på sin dödsbädd när detta  
Testamente upprättades o det var tydligen som skulle lös-  
as efter o det var helt för den blivande ähnan. Skulle det komma till  
där Ad. Jepsens dött i bouppteckning förordades upp-  
traga hemmans delarna till alldeles för lög värdet.  
Tydligen var jordvärdet just vid denna tid något  
avsevärt men Taxerings värdet som lades till grund för  
fölgt med Skatte 1850-estats kunde ut lita egendorn stiga  
i prisen 1500 rd till över 2000 rd.

Efter denna händelse följde ett ränkspel som kom att för-  
rätta i flera år.

sinne om resurser kunde hälsas ut denna tid med ad-  
vokat arso den o rättsgångs kostnader m. m. i åndi behålla  
något av det kan kallat ritt i åndi på ritt uppehälle  
Ett litet ställe som kan köpt till med  $2\frac{1}{2}$  tior jord måste  
man stå sälja år 1860 för 1500 rd Rm. i det återbrödes  
först år 1885 för en summa av 2400 kr. sedan det bytt ägar-  
a gång under tiden.

En processernas förlopp framgår följande av de hand-  
lingar som finnas kvar:

En ans process på 1850-talet.

Första ännu bevarade handling utgör en stämning till  
kärtinget i Aderslöv i sep. 1853 av Per Trulsson där  
att han o hans hustru nekat sätta sina namn under  
en köpehandling i de lundmansdelar vars värdning  
de ej godkände o som nu försälts av stygsmannen o hennes  
nye man, ett köp som holligen ingått för ett förvillat  
sakor o på P.T:s att utblanda sig sin rätt. Häravde vi  
här de nye ägarerna som ej kunde på lagfart i detta o.k. köp.

Vid Tinget förde A. A. <sup>den</sup> styromn. nye man kändens. Tala  
da kan vid bakom affärerna i saken var druckit, förpebu-  
ren var utfrändade redan 1852 alltså intet efter A. A. då  
Per Trulsson framträdde då att han aldrig ackorderat med de  
nye ägarne om någon köpeskilling i döfri yskade att köpet  
skulle åtaga. Nu tyckes dessa affärer ha föregått så att  
avskifte i en avförelsing som även förefaller att ha varit  
öfverkligt druckit då P. T. ej fattat vad han förmått att  
underskriva då han ej kunde skriva gjorts alla lassa skrivi-  
tet i hans hustru, avförelsekan ej varit närvarande.  
För hennes hustru uppsköt detta mål, i så kom på  
något oförklarligt och hennes namn på papperen.  
Och mål i mars 1854 där äro P. T.'s hustru instämde  
då förmått att han skrivit under något i bestående  
bög i lagfäst <sup>under</sup> yskande av laga ensom i Per Trulsson  
återkalla sin namnunderskrift döfri att det skett  
under tvång i utan hustruns vetskap i medgivande.  
Enligt skulle de de nye ägarne ha fått hela köpeskill-  
ingen.

de framhålla att det är med Thyomorden i hemmet myc man  
köpana handlat i de som uppburet, eller betat uppbura  
hela köpeskillingen, därpå yrkades att köpet skulle för-  
klaras för olaga.

Gentemot detta åberopade motparten den som nämnde  
i k. anföringen där A. J:s dotter försalde sina arv-  
delar för 1555 Rd. 26 sk. 8 mmst. att betalas; 5 Terminer mot  
kriftuad köpet hos sin första Termin 444 Rd var betald. Det  
var denna mystiske handling, som vederbörande inte först  
i som var så osfatta att de lätt nog blev en med sin rätt  
sedan de skrivit under, i som de g. förstade ved ocku gällde  
eller om man skrev under eller som namnen komms dit, man  
trodde att saker gäldar en mycket oskyldigare sak. Denna  
Handling som gao uppburet sin första är under teckenad  
av arvtagerbornas män i god hand av den andra dottern.  
Vid sist nämnda rättsgångs tillfälle blev det uppskov för  
yttebigen liande av A. A:s 5 handlingars förteckning.  
Första rättsgångs tillfälle är juli 1854. Då fanns A. A:s

konnteckning påskrivna handlingar i hem fick se den men  
hon förnekade den, hon hade ej skrivit under i kunde ej  
minnas att hon undertecknat bögers utskrift. Båda  
hettan berodde naturligtvis på att hon ej själv kunde läsa eller  
skriva i öfrigt i med öfverhet kunde veta om man skrivit  
medan man fick henne att kalla på papperet henne ovetande.  
Vittnen som skrivit under visste intet i saken.

Utblag meddelades i augusti 1854 i lydde på att då  
kärandena ej kunnat betvisa att Anne O-dötta själs,  
eller annan med hennes samtycke, skrivit under hand-  
lingarna blev det intet vidare utlämnade men kärandena  
skulle gälda svarandenas kostnader.

Näste år 1855; man stä styrmödenas <sup>hem</sup> man som ha-  
vad kärande i ett mål mot P.T. i hans västan i dessa  
som genkärande med yrkande om frupppteckning och  
för Hanna Ofräns dotter (styrmöden), men målet förklar-  
as vilande då båda parter vidgat tre lögn vitt i första  
målet. Per Tensson en ej tilläts av böjet i utspänt om

godkännande därefter även om ej A. A. d. d. namnteckning i  
ansökan. Höje kontrakt styckets samt om beviljelse för  
R. A. d. d. styckets, angående brukteckningens edon,  
som kan dock sägas ej undandraga sig. Det enda utloget  
här upptager är att P. T. d. d. biter i 16 Rd samt rätte  
gångs kostnader ha med sig, då kan ej ansett sig kunna  
gälda dem. Uttaget d. d. d. 1855.

Nästa handling utgöres af Kungl Maj<sup>ts</sup> dom i pån  
berättelsen rörande mål där P.T. i A. St-döden sikt rättslä  
af denna långa handling tycker framgå att om man  
förmått stycka af St-St. s. senare tillkomma namn för-  
ning med godkännande af Kong i anskifte af Tillkom-  
mit på vilig sig skulle köpet gå till tillbehör mot af  
den belömnade delen af löpessumman återlämnades jämte  
der då gällande räntan 6%, varjämte alla kostnader de  
drabbat verkstaden. När man ej vid föregångit rättessjörten  
inför värdosättan kunde stycka hem det tillgån.-rättens  
och sig intet vika - , kom utslaget att lyda på föreläggande

är redgäng för M.-Y:s änka ö PT:s förtus ö rättegångsbrot-  
mådens eskrivande öftal saknas men i juli 1857  
uppträda parterna åter inför Malmö lags häradssitt  
i Århus bro, där det är handlingarna framgår att Kung  
Maj<sup>te</sup> dom fallit i april samma år. Den gång gällde  
det lags bestämmande för brupp teckningar ö den ö att  
H. M.-dotter = M.-Y:s änka de även skulle förete brupp teck-  
ningar efter H. M.-dottern m. d. Århus Joppes första kista  
Den nämna handling nämnes endast denna enda gång.  
Det förefaller som om man nu kommit alldeles vid rätta  
om den sak det egentligen går förjas gällde.  
Vid Ting i sept. 1857 införmo sig parterna i Tingstället  
för att H. M.-dotter skulle beediga brupp teckningar ö  
år 1851 är handling som engång undan rjts genom ett  
utslag där man ansåg det endast komma att beirra  
lösegendomen som kom fött med jule eganderrätt, då den  
parten egendomen, som det gällde, var så att det vände den  
som takerad till ö det var just detta vände som ansågs för lågt



H. sk. dotter gjorde några måne tillögg till bruksbokningen  
s.s. "Et kappeländ jord som börs för strä an åbyggad vid  
rätande av en vägång, men som man glömt att ta upp för  
handlingen legat framme vid bruksbokningen, samt 11  
skpa ljus, en del bekant med sin hälla, i träskor en-  
ligt med krod skivelse, vidare uppger hon att hon upp-  
givit joden, utstödes hon i potatis men fått besked att  
det behöfde ej upp givas."

Si var hon bundad att gallgöra oden.

Om Per Tumbsson inges skrift där han framträdde  
"att han hon anledning befara att hon endast i åtanke  
är vålddliga förmåner, icke i hög kommit den andliga  
påföljden" därifrån påpekade han "att hon först skuter  
hans visat till sin själsörjan för att bli underrättad om  
odens rikt i råde samt räden av morden, sedan till  
hon" fullföljde talan på oett hvar rätt fördrade."

H. sk. dotter ykade att gornst på arlöggä oden i intet anse  
ende påstos i P.T.s inrättning utan hon jobb med tre

Jungfru & bok efter prästtjänsten med ed betyga att in-  
tet så varit blivit med hennes satskap & vilja undandelt  
eller utelämnat.

Nästa handling är från mars 1858 då H. H. man  
instämde P. T. till Tinget för utgående av det från frijen  
uttristade kyrkebrevet som han genom Hingel Majors dom  
i kusten redgäng blivit tilldrömd vid 66 rden rite  
efter förnyat avskifte genom domen.

P. T. hade även uttagit en stämning\* i motparten för be-  
fogad rättgång i i stämningen gjorda påståenden beträffande  
som han genom beföring stämning i laga tid blandat det  
honom delgiska avskiftet i förbehåll sig öppen talen i  
målet.

P. T. blandat lämnades utan avseende i kusten domdes att  
innan en månad utgående kyrkebrevet i vilket han hade  
undgå att utgåva vilt.

\* Nästa handling utgöres av en stämning till Tinget i mars  
1858 då P. T. begärde motparten som beskylles för att genom

frågående stämning i stämman hans påståenden. Han  
anser värdningen i skiftet godtyckligt o. beskylldes mot-  
parten för egen maktigt försvarande (Den egentliga kämnan  
i hela denna långa process, som hela tiden kringgäts)  
Han begär nytt skifte, då det första skiftets datum ej  
stämmer med protokollena, samt påstår domhavanden  
har uppmärksamhet på skiftets o. plats i dagen. Jakt-  
de olaglighet o. angrarna har som lagligen erhållit arvinge  
skulle för några lundar kunde riksdalen betagas  
sin fastighet för flera tusende riksdalers värde, o.  
han slutar med förståelse att han har värdarätten  
skulle vinna den uppsättelse, men villgas yttre anse  
i H. M. - d. för försittning.

Utlöset i detta rista mål, det viktigaste stadiet att  
finna, förloper har det förstås, då man ej velat ha denna  
denna möjliga penning på den hela utlöset, try-  
kta den långa processen som ibland vet ut att slutet för-  
månligh stutade med förståelse för Per Tullson o. han måste

vad lilest kan få, taga förluster, lämna böpeler, betala fört  
skadestånd. Det är vad papperen utvisar.

Yad som på likhet vid sidan om är en annan oskriver sida  
mer såhelt är att allmänna rättsmet var att P.T.s sak var  
rättvis. När man kommit i gång gick det y att sluta, o den  
helt skyddar den adrokatens egga de till fortsättande av pro-  
cessandet för egen vinnings skull i den själva sakens kända  
den mystiska kammartekningarna (som i en sittning till  
den kände till den visten något om just de rätt till man  
som sittning) bringgick o aldrig blev utredd. Vets det  
P.T. mot staten gjorde en visten anhängning. Ej heller  
saga papperen något om den man den fördell av P.T.s  
aförneiga att skriva o läsa skrivet, o den man med  
spitens, smickrets o inställsamtens vapen lyckade  
komma att undertrycka den olyckliga anförningen,  
avskriften o böpet, den kan efter vad jag kint trodde att  
en lång stund skulle skriva på den eller något av  
papperen trodde kan gälla helt om den saken. Först sedan man in-

ommedelbart att lagom kräfsom från papperen fram. Efter ord jag  
här fick från ej men är en första berättelse i böcker väntade  
har lyckades att skriva under böcker. Dessa manipulationer  
passade man på att förtäga vid kalar där hustrun ej var  
med, o hon kunnat namn, som ej var med från början,  
sedan kommit med förklarar otroligt, di hon inför rätten är  
fruktan för att hon skulle tillrättas något annat till rätts  
när hon ansetts så att hon blev helt förbryllad o sade att  
hon ej kunde minnas att hon skrivit på d. v. s. kallat  
på papperet med en namnet skrivs, mäkanda tvivelade hon  
på att hon gjort det sig själv ovetande o man di passat på  
att skriva det det, o att man nu skulle komma dit från  
något sådant där hon ej kunde bevisa sin okunnighet, rätts  
siste insteg o allt gick ut på att handla utifrån lagens räk-  
nidd i go sina handlingar att sådant sker en laglig rätt att  
man ej kunde komma någon vänt på laglig väg. Så snart  
Per Trulsson hörde på att ja rätten på sin sida vado något på  
saken o det föll åter tillbaka i utgångsläget o P.T. stod för gäres

allt inkomster slukades av processen & man gick i ständigt  
orolighet mellan ångslan i kapp. Ytterligen blev han av nöd befrid  
av från förtröddna då det genom priset i rätten man stegvis att man  
samlade medel & när den slutliga domen föll måste han år  
1860 sälja sin fastighet, som han köpt de första åren, för under-  
pris för att kunna gälda förtröddena, & denna fastighet <sup>2 1/2</sup> med a-  
byggare som revs vid mitten av 1890-talet återförvärfades inte  
han stället för år P.T. lämnade det år 1895 & då för den nära  
dubbla summan.

Mr. Tyrtén, styvmoders andre man som kom varit med som  
rättsadvokat blev en rik man tack vare denna & andra  
liknande affärer. Han var en av de många som förstod att  
draga nytta av en fallande rättshänsyn.

Jag har vi längt det varit mig möjligt velat gå till botten  
i detta tråkiga skede av dessa människors liv, de processer  
de i fråga varit synnerligen vanligt just under denna  
tid de personer med egentliga samvete hade de obemärks-  
amt i processer i elände endast för att tjäna de tjänster där.

vad den finnas en adelskatt på belöpnad detta här refunderade på man ej  
men det kan också varit en del del. Luster att processer tycks ha  
 varit ej de minsk vid en tid de allmoges på sin rikhet men  
ej motsvarande besökskapen i många gånger var det ena fa-  
 gattelen som gick upp till till process i adelskattverden. Den m-  
 tens folk var hjälpsamma med penningar. Här i sådana här  
 En kunde gå bort på 25%. Laglig räntesats var 1820-1860: 6%  
 Att det var en viss tid för Per Teals folk är också deras ek-  
 nomiska resurser var ej stora under normala förhållanden.  
 P.T. som hade varit, hade för folk till staden m. ft. berösta, i  
 var P.T.'s span åt påmånad. När ersättningarna här för utgick  
 in nature, man hade för tillgångarna och skapa såd, vissa  
 bestående mark fläck (hur många i glömt) även guldtydligt be-  
 rende på ägarinnan, ett pund - bisk, allt för att berätta blann-  
 20 skälpmot. För en stadsresa med en bisk hade man 1-2 sol.  
 Det var den förhållande man kunde påräkna, de den lilla jära-  
 litten i bisk 3 under 5% så 7 1/2 i bisk under P.T.'s tid åter 5 fläsk uppm-  
 endast går ett spanant upp till och skulle förändras i amsteren

Mo PT-s hade också så trätt vid sin ynnis och att hon endast när det var alldeles nödändigt lämnade sin plats där ö när barnen blevo hungriga mellan måltiderna hette det också: "Tår e br i liden", ö när de kunde önska sig något till latten det: "Ta morgon ti, varr glaa si kan br, de e di som kan de sänne." Ett dag på denna tid må anföras: Det var allmän red att barn som kom i något ärende skulle trakteras om än aldrig så enkelt, de skulle ante gå Trunkända bröt. Så kom de när i äldre tid ge både sino egne ö andras barn en brödskeva som man droppat i brömmen när man intet hade att bruka på annars var vid den berömda tid vanligast att man brödde smör eller flöt på den en bit smet till. Så kommo PT-s barn i ett ärende till att ställa där man skulle traktera dem, de fingo en bit salt rull på sin brödskeva, medan de egne barnen endast fingo salt strött i sitt bröd, d. kunde sig de i sin fattig dom rika de det aldrig förkommit i deras ten i TT-s dötter glömd aldrig under sin 80 åriga levnad detta tillfälle. Så kunde man ha det i husmanustalen på 1850 till det när



när barnskolan var öppen i tjänstens lön, en krona för dagspen-  
ning utgjordes av 1-2 dalers = 17-33 öre i tröskorarnas lön  
visse skäpper sig, som ofta var uppäten när eller innan  
den var tjänad, samt en husmoders var god att bruka  
skummad, ofta som mjölke ifrån. När man har detta i ä-  
tänke förstår det inte att husmansjätte hade varit att  
sända sina barn i regelbundna skole, då det var värt med  
både kläder & mat så länge inte barnen själva kunde för-  
tjåna något, ofta hade de i kläder så att de kunde gå ut  
bland andra barn vintertid, en pojke utan byxor i ytterkläder  
i brödet räcker ej till matstök. De fattiga barn som gingo i  
skola fingo ofta förskott när de ej kunde eller vågade tiggas  
av de fattige löffade eller hade något att byta sig något  
till för, & så kunde något tistat än senare de rikas barn  
tiggas mat av de fattigare d. o. de som hade rikligt med  
mat men enkel & smulig mat, därför att de inte fingo vid  
mat de ville därför att det ej var fört.

7 Per Tumbo blev saknad men på dode, även om det var

och normiskt varit vid denna tid, ej det nödvändigaste, då man  
ägde jord & bisköpslän i jätt, i turnen väckte lite. Men tali-  
de med stolthet om att somer Anders sedan medar han gick  
i köket (han 6-7 års ålder) ensam kunde hitta den krängliga  
vägen till skolan i Skivarp där en stor flock kusiner vänta  
där. i projekten så snart de kunde reda sig själva brjode i  
myg, smake på innehället i faderns brännvins tunna  
som hade sin plats i den kammar som på många av de  
itone gårdarna fanns utanför sommarslugan. i det kan  
berättas att de gärna ville använda sig av den lille kusin-  
nen som längre, då kan kunde kupa genom en gugg som  
var för liten för den jätten.

Idet snart P.T. & barn kommit en ålder av 6-7 år måste de  
ut för att delvis själva följa sitt färd, alltså innan skol-  
gångar i under den samma. Kana för att passa barn i nä-  
gra gård i närheten av hemmet i Anders för att vaktat dy-  
ren, för i gård & annan även kan på träsk.

Skolgången tycks ej ha varit precis regelbunden, men

(K.T.: 5 54-9)

de kunde dricka tea de bara som gingo i skolan, vilket visst inte  
~~från~~ alla gjorde här, då, även om de ansågs skyldiga, många  
skolpede en antydning, var nyss berättat, en annan var att  
många järnalders ansågs ländarna skeddels osidig för den fattiga  
som endast hade att arbeta med sin kropp för sitt uppehälle.  
Här fanns intill P.T.s att hem där intill av de 8 barnen som  
voro födda mellan 1836-1859 gått i skola en enda dag,  
men där somliga av dem på egen hand lärde sig skriva,  
en seden hon var kommen upp i medelåldern, läsa lärde  
de sig nödfräktigt i hemmet, så berodde det helt på den  
medfödda intelligensen o energien om de skulle stanna på  
denne primitiva ståndpunktet livet ut. Endast komma  
något arbete sig i goner psalm i evangelii - o säga böj  
med gammal stilt eller vidare förkovra sig så att de i  
skilde sig nämnvärt för dem som gått i skola. I detta hem  
fanns ganska skarpt markerade båda slag av intellekt.  
P.T.s barn följde sin stertgång för en gammal skomakare  
där sattes barnen, mestvarande var de äro småskolebarn.

kring stugans långbord med en "mäster" satt i sin skurna  
karsl till ö sydde eller pliggede sken. Stugan uppvarmdes  
av glöden i en järngryta på golvet, ö där fick man tina  
upp fingrarna över den när de blevo för stela att hålla  
i den pirme varmen. Man örade skrining i sandbänk.  
När de här fått sin första undervisning komme de till  
"den rätte stänge skole mästaren" i "Mockelens skole"  
i Hermy (Mockelens hade inrättat folkskolor i sterna).  
Torre lärare, den första riktige sedan folkskolestadgans  
färdkomst i denna rste, hade under sin lärartid fått  
seminarie utbildning.

Bibeln ö "högbiggen" - kattekens skände man till redan  
fär hemmet där man redan fått lära läsa ö ofta läste  
man rent när man var fem år ö komde även en del utantill  
i hem där man höll på man skulle förbrora sig ö där gjer  
de man till P.T. ö. Här nämnda böcker som "abesettan"  
abc-böcker, var "hane" vänte något, om inte annat så en  
lit "kagescher" - soke pressat. Böcker som var vanligt för.

när man stött sig på i läst flitigt, var arbetsamma de  
man först skulle läsa känna bokstäverna i redan stora den  
ihop. Ofta hade man liksom till bokstäverna i redan  
kunde säga vad bokstaven hette var barmet sade vad den  
liksom den appas något karaktäristiskt för den. I ka-  
des för jidd. Katekesen lärdes så att man kunde den blanda  
utmatte o aldrig glömden den, därn vittnade de gamla vid  
"kommunion-förhållanden" i kyrkorna för. Långkatekesen med små  
länga förklaringar o bibelspråk var ett annat än våra dagars  
lärobok eller den som fanns för ett 30-tal år sedan. Under för-  
beredningarna till o under konfirmationsundervisningen hade  
man ännu en lärobok: "Salighhetens grund".

Allmänbildningen hämtades helt ur "Hemskolan",  
där alla lärämännen var representerade o undervisningen  
tyckes vara på riktigt riktigt grundligt o kärpen har va-  
rit ett mycket användbart argument. Rakningarna ansågs för  
mycket viktig för pojkarne men mindre för flickorna, men  
varken regelade de till eller från o sorten var helt skilda för

Nå  
Karna i gassas gings i skolan sedan de slutat den egentliga  
undervisningen just för att ytterligare förkovra sig i läsa.  
En lärare kunde ha många barn i skolan ibland upp emot  
hundra stycken, men Lancastermetoden användes i de mindre  
klasserna för de större i de mera begåfvade. Fingo hjälpa  
de klenare utstuderat, något som hade både gids i deliga  
någon. Li författade Karna att hon sällan behövde sina tal  
di hon gick till budem som hade mera sakens kunskap i so  
vare de klara när de skulle visa upp Taflan för mästare i  
hon tog emot berömmer som lika klack. Barne fingo också  
tillfälle att hjälpa varandra i göra sig till kunn över  
varann, hjälpa där det kunde sig mera än nyttigt om i  
inte hjälpa där det verkligen behövdes. För i barnets  
någon sagt utstuderade kunde bli ett offer för de andras  
översittare i skolgången. Barn att bli en pinne för honom i tie  
ingen myt, om inte någon hade mod att få hans parti.  
Klass tillmoder var strökt utpräglat här bland de fria  
barnen som han såväl när det gällde lärarens behandling

av eleverna, som smussmellan bland dessa, de rika brödflickorna, sedes de pojkar ut mylbarmingar hur många. Längor de hade i deras hem, och gjorde vilka som skulle för var mod i deras lag och deras lek. Fyra längor gav fullt berättigande i de bästa nog i regel varande. Tre längor kunde nått i jämförelse, men de som endast hade två längor eller en såg de sig mer det om "husmansglutts" och "vris" gärna gyltte, eller "dottra", delningen skeddde uppenbart och var för barnen en helt naturlig sak, barnen hade intet av de äldre "gemenskap" (gemen = julkligt inställning). Dock kunde det finnas en annan snäll flicka som skymtade i ständigt skilnad, men det var ut som om hon såg något som de vanliga brödflickorna också, någon med lite längre lyne och större hjärterum. Dessa klass-skilnad kan inte förstås i grad, där kan gårdas i tröskan och i den mån det var möjligt, äro statuer barn likt samma utan åtskillnad. Läraren ville också gärna förvisna gära-barnen.

När barnen, med mer eller mindre skolorbyggnad

eller helt utan, bero på långt att de skulle gå i läsa för  
präster. Jäms som här sammas blass-skidnad i en rik  
hals-idiot kunde mycket väl bli "Tegen fram" på en "hus-  
mans grebbas" svar i de prägn blev fick, de godtaga som  
hemmas när präster fick en silversmucka i present  
av fadern. Jäms är från 1862 då P.T. s Karna gick i  
läste. De barn som gick i skola i där läskunnighe-  
ten i hemmet var så att de endast med svårighet  
kunde knagla sig igenom styckena vars ytterst rödda  
för präster i gånge sig skakade av rädsla så gott de kun-  
de bakom de bättre lätta de fuktade dels för att bli  
pån satte i ja gä. För något som var mycket vanligt, dels  
att bli beordrade att gå i skola samtidigt med läsminga  
därför råkade man göra sig så osynlig som möjligt var.  
Respekten för präster var på allmän arn bland de andra  
i man gick bristatligt talat "ne man engor arnen"  
när man var frimogen att närta honom i att under på hans  
beslut kom i i prägn så mig var det späd för en fattig familj



var pojken eller flickan blev försatt.

Just vid denna tid infördes stenstilen mera allmänt i vår skola gick i läse framkom en önskan från prästerna att de barn som så kunde borde läsa känna den nya stilen närmare så de kom att spela en större roll i skolans & de skulle komma att få nyttja ölser (de som aldrig läste de komme sedan aldrig att kunna hjälpa med händelserna i pressen). En bildad & duktig militärpräst i Sandåkra meddelade snart undervisning i sin skola & prästerna förordade en fjorton dagars kurs hos honom. P.T. hade, antagligen genom erfarenheten genom egna många huser kommit att inse nyttan av kunskaper i konsten att läsa. Han Sandåkra med sina både & frästa barn jämte de mest & de yngre gängbarnen de skulle behöva lygde in dem för de fjorton dagarna för en begått, kanske in natura samt betalade de två riksdaler kursen för både (om för en eller för bägge är mig okänt). Det var en mycket rar i barns här lärarna, en mottogs för deras

(Härnads väl an-  
tikvar i mat-  
sats till frukter;  
stenstil el. kapi-  
dalstil är bara  
"stora" bokstäver,  
båda som nu  
hugges in på  
gravvårdarad.)

ordningar läsa, i det var mycket de med lathet  
kunde på denna korta tid i denna korta tid för  
Hans som ett gäst i glatt minne livet ut, de glände  
aldrig via läsning i hem glände sent den, när de  
som kunde fånga några ord i livet kunde de på första  
veckan från hemmet i det kunde de bekanta som en lathet  
i sorgen, de med flamma när hem sedan måste sina barn.  
Glenne underisning gländes aldrig för, eller kanske  
just där för, att den ej bekanta in utom man ligger  
kunnat annamma den. Men på ha i attanka att  
latinsk stiel för den tidens folkskole barn var och  
frammande språk är för den i våra dagar.

De unga på samma tid, som ej gått i skola, lände  
sig visserligen vidtänligt läsa men många kunde  
ej som man och läsa "Efter Hemmet" och att känna  
skiljedekning betydelse eller lägga tronheten rätt. De  
som ligger som lät sig det, även äldre därifrån Per Tuller,  
sades att de "lese som en präst".

Skustilen eller latinska stilen blev som nämnt efter  
för den oläslig läst ut /mycket vanligt sade man ju  
ända till de sist åren). Räkning som som nämnt län-  
des jämförelsevis grundligt i skolan var för den akän-  
d som lundräkning utom för den som var  
en naturer utrustad med räknekonst, i lund-  
räkning kunde man vara förbluffande skicklig. För-  
mögarna bodde ständigt genom de mängliga mäter som  
jämte för mäter systemets införande, där det gällde  
att dela upp i sammankom i omvandla udda en-  
heter i högst olika sänder. Skriver kunde man lina  
ing i den som var energisk kunde blanda ihop söt i  
vatten för att på en ersättning för bläck i så lina sig att  
skrivare redan på 1830-40-talet, men stas kunde man  
aldrig utan skulning i väng helen att lina skrivet  
en och så stas på skivningen kändes brister på  
skulning igen di man i regel stasde redan som de  
läste i var omöjliga att övertyga att det var fel, var

för det skulle vara annorlunda och obegripligt.  
I hemmen växer i regel mycket bibelläsning i  
fästän man. Tia Per Tuols är blivit berörd av någon  
religiös väckelse utan endast värd gammaldags  
religiositet måste barnen dagligen högt läsa flera  
kapitel i bibeln & psalmboken kunde föräldrarna,  
och yngre barnen till sin del läsa. Förutom Husandakten  
var något själspillet i man hyllade en barnlig förtrostan  
till Gud. Kyrkbesöken och nattvardsgångar var regel-  
bundet återkommande, varje söndag var någon i  
kyrkan, vid hemkomsten brukade man hälsa: "Måns  
i Guds namn."

Förutom här nämnda böcker fanns ännu några an-  
daka böcker, bibel, någon bok av Luther och andra, och  
Kornges profetia m fl. As andra boktyper hade man jämst  
almanackan som P.T. brukade ta ner från sin plats  
under en stöcke vid bjälken över stugans bord, och skämt  
samt säga: "Nu får vi se va almanackan blir för midde i de."

Det var vid den tiden som skulle se efter. Brude praktiken i  
Sibyllan kunde man utmantra ögas usga akter pi  
tecken och drag sina utsatser där efter även om man  
P.T. var tvivelaktig i detta som i andra dylika fall.  
Helsingtryck såväl nya visor ö timade mystiska kän-  
delser med o. d. som gamla sidana, samt religiösa  
tryck; predikningar, lekpredikningar ö Tal, prakti-  
ske råd, historier s. s. "Riddar Finke" m fl. fanns det  
i regel i massor ö samledes under för under där man  
var intresserad av läsning. De köptes i marknaden  
i ibland häftades de samman till tjocka böcker med blan-  
dat innehåll ö lästes om ö om igen i visarna yngas  
likasö liksom de kunde ö annan bok som sam-  
mansteg hos menige man ö det var usg ej funnits stor  
skillnad på biblioteket hos den rike bruden i den fattig-  
are hos mamman som i så mycket annat, de lästus-  
tarna varit något individuella.  
De dagligen använde andaktstickerorna lägo framme på sin

bestämde plats i det var med en viss vördnad man be-  
traktade dem i handspäden <sup>med dem</sup> och jag tror inte man fristän-  
de eller brände upp en utsliten bibel eller psalmbok,  
det var förjakt som något av ett helgcrän. Det var  
gammeldags bonuslig för ö förhållanden ~~stora~~ och  
nyare tidens skattfångarna eller pietistiska insuler.  
Sådan var den miljö där Per Tuols barn växte upp i.  
den skulle varit lugn i trygg tro och omständig-  
heterna om ej processandet hängt som en morsa över  
hemmet under hela deras uppväxttid. När de blivit  
konfirmerade kommo de på allra ut i livet i Tyska  
stadsiga platser först som "grebba" och "sysse-pög" sedan  
stigande i graderna från mellom-trä till städt-trä i  
kal-karr (yngre diakon) i städt-diakon. Glemma skatte Per  
Tuols folk gätra sig ställe som de gerna höj som först  
nämnde kommit att omfatta först 4½ men efter processen 5 1/2  
PT förhållande något på stadsiga hösten för en lantman.  
Var då varerna skulle hämtas i Ustade innan järn-

farms. Men P.T.'s kom att mer i mer plågas av järk som han  
trädde sig ka fått genom kammarrens stränga arbete i träm.  
mer i trömmen.

En kändelse från Per Truls första tid i "Kistvig" faller i mitt  
minne: I huset intill trädde en gammal skräddarmänska  
Glor var ensam i sängen som en ensamhet i kända  
fäst hos min P.T.'s i hennes barn. En dag när P.T.'s var.  
Trädde sig för ett Jönberga - besök var han där inne i hjälpe  
den ästad; han beklagade sig då över hur han skulle frända  
ut medan de var borta men min P.T.'s tröstade honom med  
ett de ju snart skulle komma tillbaka. Sedan de begivet  
sig es hade gammarna sett att han hela dagen gått där  
roligt ut i an som han reknet ut när de var borta  
i morgonen därpå när P.T.'s åter var tillbaka men han  
i kom som vanligt för att ja det es deras upplevelser skulle  
mar se efter han det stid till. På landet i hennes stuga låg  
psalmboken upplagen men "Boll Skräddars" vittade  
men: P.T.'s fröken var han sökt tiden. Allt mest trädde

ju att en själs spelning gick igen, o man tyckte sig se  
henne lida på den stig som ledde från TT- o Tiu Torr-  
graven o framför allt vid hemmet hem där man såg henne  
gå o titta fönsterutifrån, men det som berör mig att  
skiva nu denna kändelse är att man underligt nog aldrig  
nämmt om att man höjde eller såg något mycket vid  
Tiu-graven som var platsen för kändelsen. Denne Trödes i  
rensades de inlärda vatten där någon lät ett vitt lin användas  
för något ändamål för att vatten samlades i ena  
ändå, man undock helst en sådan plats medan minnet  
av kändelsen variskt minne o det var den långa. Ejons  
en brunn där något mindre djure drökt sig o gjort upp andan  
användes för en den Trödes o rensats o där en människa drökt  
sig i en brunn kunde man lika si gåna fylta brunnar igen  
då den var anordnad för "rätlig" - oer - o användbar, man  
avskydde den i detta sammanhang för kanske även nämna  
att man för att hålla berken från de försätlige öppen  
brunnar som ovaltjannar för brukade spränna dem



med främ- kessan (i mossarne Förra moss- kessan)  
som nog aldrig ur de äldre betecknats som något mystiskt  
baser, de man högt ö tydligt i helt öppet nämnde dem:  
öfva de från främ- kessan, gå inte när främ- kessan för de för  
kon de: "Var man ändå för dyster kunde det hända att man  
sick" re kessan". Man kunde lyta upp ett för dyster barn i  
läte det se ner i det något upprörda rättnet när man  
nyligen haft sparmen nu, ö nog hade det så mycket  
fantasi att det såg hemme bland stannarna, det nog aldrig  
fel. På andra förtvåda områden fanns berse- mannen  
i man kunde göra base- man, men jag tror att dessa  
skrämselspöken inte hade det minsta med förtvå och  
göra, det man trödde på i punktade för nämndes ej så  
öppet i med finskligt Berämningen spöke "spöke" kan  
haft en dubbel betydelse en äldre allvarlig de man verk-  
ligen trödde på spöken i spöken i respektera de dem, i  
en nyare där spöken i spökebådsla förkärast i högt  
dets med de som nämnde skrämselspöken i de olika be-

geopfer kunde komma ganska skrytet på kant med varandra  
var gammal o nyare isikten kom att stå emot varandra  
bland olika inställda individer. - Ertligt bad jag tycker mig  
ha märkt måste man alltså draga en skarp gräns mellan  
verkliga trodde oronstulige visen i <sup>och som utspelt</sup> spöken i skräm-  
nelspöken som man gisspekulerade utan nämnde  
fitt o g joie allt in under mystiken i tron på det or-  
naturliga. Endast rättet att nämna det visade västan  
vart det asyftade kunde han.

För denna utveckelse av ämnet för man återgå till P.T.  
folk o jag vill nämna något om P.T.s stadsresor. Det  
var ju så att vad man skulle köpa hundraåkligen måste  
hämtas från staden i det skedet var med vad man hade  
att sälja. När var Uptäckt den närmaste staden o den som g  
gjäts ägde skjuts gick vägen eller gjorde sällskap med den  
som ägde kist o vagn, man ville gärna ha sällskap då  
det var dristigare för fattarnas skull. Det var jumbits per-  
soner T.e. ex som endast hade en hand o g kunde deltaga.

i korpssartete, som gick till Hstad med vänner för dem som  
gj. målra vns. Hufvude anställe eller hade till, för en liten  
ansättning i en mälthå mat, han åkte till det o. i passio-  
de sig med Per Trulsson. På så sätt gick man också med  
"skickebud till Åstrums pagon" - den kloke i Åstrum, o. skrif-  
fode sig fortjänt, ofta lätt ung, då bedrögen kan vinde kom-  
ma i pagon där man ej framföra vänner utan måla behöve  
kunnat jämta sin egen anställning i ltsade man sträffet  
vänder. Apotek, post o. ting tillur jamns. År dus lör som  
genom dilligansen stä, i förbindelse med skolor o. Hstad  
o. postmännen som gick gjorde ut länsmännen i Helsing.  
Till År dus lör till dagen i veckan hade även post o. apo-  
teks vänner för folket när han gick sina turer mot er-  
sättning. Men som nämnt Per Trulsson hade varit o-  
börde för en handlande Lasset kunde ej bli stift  
med de vagnar i regel frakt lagsaker med heckja sala  
som förband avlärda utanfri varet med höck botten för  
att ge vellan stree styrka i st. d. g. för liten vinst, as en

salt-Tunna blev det loss. I närheten av Haste höllo  
Fattne till i det händelse att de plundrade öyfarande  
se man på g. gärna där först när det var mörkt.  
I regel gao man sig iag tidigt på morgonen vid 3. klockan  
i en tillbaka utåt krallen. Vid litet man själs hade  
att ersätta hade man med det i ifland ikte även  
mustum med. Hemma gick de barnen i spänd väntan  
på deras hemkomst, de de väntade sig något gott  
Ibland, när pengarna räckt till i mer gjort en någorlunda  
god affär, kunde det verka någon "stads kaka" men  
ofta, när det räckt nått i jämnt till det nödiga digaste  
hette det att: "kagebringorna stoo så där så unga be-  
gor i ja" i de fick man säga sig med en liten bit av  
det skilpund "kage-moken" man köpt, socker pressat.  
Bakor som lades fram orönder kackat, eller, o. o. till ryken  
helt, de var i en bit eller bet att vinn av förtä i lade  
det tillbaka till det var ganska svårt i smitt i omöjligt  
att på något av. Större mängder av kula i kaka skilpund

av socker och den aldrig i jäga bland dessa småfolk, man  
vänderade sockret mycket längre än till minnet som man  
själs hade, och sparade i hushållet på sockret. För oss  
varad god, något som gjordes matbäringar helt un-  
nolunda mitt föra dagar, de födrännen som kände  
socker vara högtidsrätter för påminnelse och förekomst  
sällan. Att kaffe köptes redan, det kommit allmänt:  
bruk inte stora parti än en fjärdedel = 1/4 skedel. oftast  
Råg och ärtor användes i vardagslag och kaffe var bärde  
på 1860-70 talet endast på söndagsmorgnar om en förmö-  
ellen surrogat beredde på olika orsaker, cibria användes  
allmänt och var bland de sista sörgione tillseterna av äta-  
re slag och på sin tid minst lika viktig som bärarna vid  
tillagning av kaffe. Det var "kopp" = kaffe allt om det var  
"eigen" - ärtor - eller en kaffe. Stadsfisk - Inskad fisk  
köptes även och högtids och gillas-mat s. s. vid arbetsgil-  
len - fisk och gröd. Även risgryr köptes men i små partier  
av småfolket. Unend partier av all den mycket gröt man

Ät på många ställen var det gröt varje söndag, utgjordes  
av korngrönsgröt bekt på mjölk som söndagsmat om  
man hade mjölk & på vatten ibränd i vardagslag.  
Risgrönsgröt - "södergröd" hölde högtiden i fridagarna  
som nämnt gillen, till, men Treftöndrafterna då som man  
sade; "alla holl skulle fylas med gröd" d.v.s. man  
skulle prappa i sig så mycket man orkade, var det van-  
ligen korngrönsgröt, eller som man sade: korngrönsgröt  
Även något brödet ickades & fäde brödet i kornvete  
till gryna av haktras mjölkare där vid de stora korn-  
marka grynkvarnarna & riket fanns, så i Länsmännen här  
intill. Små, dlingar av lin, kampa, färdet vore samt  
klöver för fiskbröd färdet vore vore en så liten jordbruk-  
are som Per Tuelsson.

För P.T.'s del fanns således intressen i staden i näthaste  
laget & det var hade att arbeta var några tunna såd  
samt något som kanske var speciellt för kornen, kanske  
vanligt, något klöverfrö. Det beaktas att tjurar & gärr.

buntit sig in i buntit dörrar i hans hem så intressanta inte  
kunde komma ut medan de i värden stodo det betrouer  
han skulle sälja för att få lite pengar samt att hans äg  
i vid i fläsket som kängade för i skenning i skenstener i  
jörstagen i man måste låna hem det fars bost mer toras  
alla kunde inte gå, de bleo utom alla. Men fick man  
när tjusarna avyttrade betrouerfriet kammern om vilka  
de var, de inte så många hade så dant ömiskt de som  
bjodo ut det, men ar bist på beris så gade man inte  
gåra några rättorak es det. Något skälpynd min  
samt något hog ägg av de 4-5 kunnas kunde få följa  
med till staden att utgåra talata för kuskälles sakerna  
Den allre största delen ar vid man använde i kuskälles  
producerades i kunnat i redbranden kunnades i Tro-  
mossarna i jilvaktarna, så ingen redbrand ar något  
stig kunnades från staden  
Det berättas att Per Truborn en gång under en sådan stads-  
sist ömiskades ar små i övaden i att gresshand  
laren

som var kände sina "mamma" & hade personlig utvärde  
om dem, fortjöd P.T. att ge sig i väg mot hemmet &  
tillsade sina underordnade att väster skulle sättas in  
i stallet för maten & marmen skulle vaktas så att han ej gao  
sig av. Han betraktades med respekt & dyck & hade inte annat  
än att fråga sig & söka ut sig i ~~en~~ för maten. Fast det inte blev  
mycket av för honom då han tänkte på den där kumma  
som var oroliga för honom, dels för värdets sken dels  
för de faror som kunde dels på vägen dels inne i staden  
& mycket riktigt hemma gick man P.T. & hela maten i ord,  
& glädjer över att på månen välbehållna hem uppåt  
dagen dagen därpå glömde han aldrig i hela sitt liv.

En annan händelse som aldrig berättas av den själva  
men väl berättades av andra är ganska möjlig, men  
och så betydande för honom det kunde gå till när "infat-  
liga bröder" kom till staden & sågade i stallet.

Peter T. hade som vanligt kommit till staden  
med sin lilla röda argenta häst, men denna gång



stade hem i sällskap med några fjäreläktiga personer  
som lyckades ställa sig in i förmånen i sitt sällskap, men  
bjöd sig att han blev glad; liksom i livet för affär i lock-  
ades för västhandeln. Han sålde sin man, man drack  
likör i P.T. hem att se riktigt så skulle han på löpande  
väst för att komma hem. Han hade en lämplig brinn  
man som passade honom utmärkt i början för att ständ  
i P.T. begär sig glad; liksom på hemväg. När han kom  
till hemmet inför sig blev han yttre jämnad var  
den nya västen, som han var så nöjd med, alldeles  
att sig själv rika att han ropade att musten i uttrycket  
sin föräring var att den nya väst han bytt sig till  
alldeles att sig själv rika var han skulle ha hemna  
"Varför de", tyckte man P.T. "de i förmånen en så man"  
i när P.T. nu skulle se efter var det så, den övermåttade  
blåsen paraträddes åter i när han tröt efter det de  
bort kunne riktigt var han åter så. Han fick samma  
tills<sup>en</sup> blev mycket gammal, men vad P.T. gill emellan på

affären kom aldrig ut, men en hel del sketades det ut  
"Per Tröls öje-handel". Hjälpa bjöds de inte om den  
Det var med sin lättnad man välsade de kommande  
som varit hörsande på långfärd, de kassarna ofta var  
sorga, ikedner likaså, vägarne backiga i branta ö stänga  
med sina jordfasta stunn i skarpa kurvor i kyrkan ofta  
mitt i en brant backe (I minnen Skinnys socker socker råttad  
R. Macklars ut de allmänna vägarne så att de inte slängdes  
utan gick rakt fram med bestämda kyrkan där så be-  
trindes). Minnen om olyckor som er denna anled mig infäpp  
sakras inte. Så var det vid gårdens mellan Skinnys ö  
Lönstorp, intill bron över den s.k. Stenakulla gropen, en grop  
med flera meter höga branta vid sidorna, i stråten stök  
ett järnbro, som minnen sedar det fallit ner i gropen  
flyttats på sin plats. Det stod som minne över en olycka  
där en man med ett järn lass i närheten bröt vid sidan en  
vägen ö bron där vägen går en back ö stötar med lamet  
över sig utifrån branten där har gjöt drider. Tider för olycka

Känner jag ej, men kenset var lika den i byns gårdar  
på slutet av 18-i början av 1800-talet. Ännu i tid som jag  
minns kan gamla personer när de natthid sett något ljus  
i vägar åt detta väl föreställt sig att ljuset kändes  
sig på olycksplatser, var såg skinnad på plassen "som  
en vanning, de "viste ni".

En annan olycka timade under för den s.k. "Kornbacken"  
då vägar för gick i backens brän i gränsen mellan  
Kärsby länns & pivrata ägor, och en man kändes tillgås  
förfärlig inskriften i den sten i gammal lekstens stil  
som är rest i platser i den inskriften påminner om de  
gamla gäckernas inskriften i början så betydligt öd-  
jande till de pågfarande: "Du vandringsman, stanna  
här och betrakta ditt öde. Rusthållaren och pålsäga-  
ren Jeppe Larsson på n:3 Hennes dynga genom vädlig  
händelse slutade sina dagar här under korn på-  
vållat redless d. 21 okt. 1824. I salen 26. 27. Upprust  
af Jons Jönsson på n:4 H. Beddinge kals bröder, och Hans  
Tulsson 2:16 Tulstorp kals soqer."

Åt sidan vittnesbörd kan man gott fatta att de hemmabru-  
rande voro glada när de åter hade resenärerna välkomna  
tillbaka och en där kunde vara något att förbjuda dem  
för beträffande deras handlande, om man gick i ständigt  
angslan då de drog sig över tiden. För att återgå till P. T.  
så betörde de den lille förtjänst de ofta jämsamma de stads  
resorna ges. Om P. T. skaffade sig även lite inkomst  
genom att hålla livgäss i aulen, som redan ha god gäsa-  
lyckja. Gässungarna såldes en del andra föddes på  
platsen. Till en viss ålder så de lämnades ut; någon  
gård till hälften under batesiden, på bröten stöj de  
vare, = plökade spidsså i åkrarna, o gräddes slaktades  
o såldes, något sålades mer i bröten i skiten. Åt aulen  
till mer P. T. en särskild ras av vackra rent vita djur  
med vita nätt i ben, de ungarna såldes som prydnads-  
djur. Så berättas att plökaren (måck plökare som skall  
allting bestyrja) förmådde en sådan affär där andra skulle  
ersätta honom i en plats därmed vid ett år stötten i rita,

det berättades med en viss stolt bet.

Beträffande kälften bruk, så lämnade sådant småfolk  
över ut sina får på bete då kälften av höstens ut tilljoh  
foderväden i ärom det i lammerna i dessa g varit så tidigt  
födda ut de sålts som jäske lamm. Djuren skildes i upp-  
gåelse skedd i samband med klippning i jäske lakt på den  
hösten. Foderväden brukade också ha någon lamm som sågde  
någon dålig mark men g så mycket att han kunde kalla  
egne djur för vintern. På hösten vid den äldsta återkom  
man de jäske lakt skildes så att man framför allt fick  
så mycket fälg som man behövde för stopning av djur  
i de obligatoriska präarna som man bar med sig o lyfte  
sig med o med pinget smet fast tillfälligtvis var som kallat  
fälg sågdes i man visste vad man behövde för vinterns  
santiga många gånger droppade vandringsdjur i julen form  
gren ljus, o man la g och alltid så att man hade fälg av  
fälg från år till år, koden som hade formen efter det sårl  
de fått stela i.

Son Per Trubsson endast hade en brist gjorde han arbetsbytet  
med en annan lika lättad, man "la lår me öjen i kända  
i par på jorden i båda ställen. För annan "öja hjälps" åt de  
många granarna som saknade brist fick man genhjälp  
För de arbeten där flera arbetare fördrades s.s. vid Trorupp-  
tagningen. Troo fanns på den tiden i hälsan i den egna  
marken, intill 1870-80 talen, sedan fick man antity längre  
bort följande mossar där man fick köpa Troon fanns vis  
i sjöns taga upp den Troon var ju det egentliga tränslet  
för sättagarna i den öppna il-stan i för den hade man vid  
varje hus ganska rikligt tilltagna utrymmen de äro här  
i Trorupset ena raggarna extra tjocka utmärkt med till  
i två halva kjolar, ibland med arsets ibland långsamt abfun-  
nande uppåt för att komma mestadels det starka trycket av den  
inlagda Troon. Under arbetet i Trorupsmossarna måste beräknas  
veckorvis dag ut i dag in stå på lura benen i Trorupsmossarna  
kalla vattnet i här åderg man sig den sjukdom som gick  
under benärningen "kalen" i som utgjorde den tidens gissel

då den drötte de den starkaste så väl som den svagaste  
i gjorde den tidtals skidles för många till allt arbete i  
som följde dem bort ut i Krimmen måste under de bästa  
hårda ryggen under rullanden av den vita Tunna Trumman  
och när gikt instade sig eller ryggen blev böjd och just detta  
härda arbete skulden. För ved som erfordrades och man  
till större delen genom "skidlande" - skaffade, av pilarna  
med eller utan stam, låga eller låga i ballar där de st-  
de till eller vid vägkanten i berg eller i buskar där de plan-  
rades för allt det plats jamm. Minst varst på de av  
stilla P.T. sina pilen i detta arbete måste ske i my-  
nnans botten de unga skotten att riktes nedåt mot jorden  
i blis, kringa / även vilket skatte påfäst i mynnans  
blis välskjutet i fläsket kringade vid kringan)  
Av pilen och man nåa mig allt det rike man använde  
av stammen skaffa i d. av kringade stammen de alla  
basta till. hos kringade, av kringade gagnar allt  
med långa stigar man betrorde, skaklar, gälla stigar

som allmänt användes i stället för innerst i uthusen, staken  
 för stöckarna m.m. Något smutare päppar är lämplig  
 form för verktygs-skaft, i rårser (lätta ötra). Smu-  
 smutare ofta är särskilt slaga pil, långa i jämnt tjocka  
 blev fäcke-päppar att finna kalmar i kalmtaken över  
 som blarne blero de brögärne för såväl grövre pilekon-  
 gar i ytterligare bearbetade i skatade med brötskuren  
 mång finare kongar, samt att sammanbinda kalmar med  
 i de kalmkonpr = bikuppr i grytkuppr, samt skäppe-  
 i rikongar samt andra arlönga i under kongar som här  
 varit så bruktliga i den den särskilt utvalda lögkalmar  
 massades genom ett kon-pron för att bli absolut jämn  
 Tide skaft i rårsebyggar i kongron byggar m.m. i smu-  
 des det färska så omnet vid bakningen när man dödade  
 för brödbak i rårser eller brötkes beresade för vad form det  
 skulle ha medar det var uppriktatet av värmes frögo i  
 den stäkning man ville ha det i fästet ihop i därefter  
 fick det röttna i denna ställning

kon i fästet



Alla vanliga verktyg o redskap tillverkade dessa småbr-  
Nare gjäts ar vidant eget material o i stället för vira  
dagars jämbrokar o äss tog man då vara på att naturen  
formade rötter i grenar ar stället på för delfte ändamål.  
Ticke bäpparna d. o. o de qivne bäppar som man handron  
o som lades över halsen längs åt Taksidan buntades  
med röst antal i varje bunt o för överskottet som man  
ej gjäts behövde kunde man på en liten inkomst otht vinde  
fast dessa bäppar i låteter användes de verksta ängam-  
le skotten ar pilen - "vicarna - vidjarna. En luss man som  
P.T kunde på någon extra gottgörelse mitt en någon  
kunde på skära vidjor i hans pilar när dessa vor la-  
gon utfunna, man lagade alltid så att man skottade  
något varje ar så man hade pillarnas pronor i alla  
stadier ar givleke. De alla finaste o böjligaste vidjor-  
na gick man ar den vidpil - "korrapil" som här såväl  
som ovanligt armars vätte i o vid stersets rännstens  
hål o trivdes i på de des endast där i den ständiga jaktan

Det är nu alldeles utrotta, men fanns på 1890-talet ännu  
båda men endast på denna plats, där var mycket mer  
om denna växt. De piltriket bär bröstar.

Pilstriket i de "pile-brundor" där blev när någon gammal  
ihälig pil ligger ner, utgjorde brändet för bakugnen  
när man gick raste en stor källa inuti försedd med nå-  
got mera "lättfångt" närmast annu halva i vis. För att kunna  
eldd med stor byggels rignar på särskilt höga, så höga  
att de fastar de som mycket låga i åren och de höjde  
sig över loftets nivå. I bakugnen bakade man P.T. och  
det vid man förbrände i brödet var den brundsbärliga föden  
man åt bröd till allt annat med somliga även till gåt.  
De stora låga bröden kunde vara på intet sätt brundor vikt  
och bakade även brödingar till. Tunnarna stora limpa  
som lades utan på en andra i frys. Står i ugnen flera  
tunnar upp till att dyga för att bli brända. Ugnen eldades  
tills rusbrödingen var utgjord (= utmottad) i stenarna  
i ugnshålet rita en helten. Brödingen = det vakte i ugnshålet.

Under tiden P. T. eldade uggnar i rymdlo med sitt gagnar-  
värke vid värmen bakade han sin skålekeza d. v. s.  
en litet vanlig grovbrödsdeg formades till en rund kaka  
som plattades till i delades i tre kantiga bitar som  
gräddades i ännu som för elden. De ätos upp på  
ständerna för omedelbart med eller utan smör eller smörg  
i de lilla bitarna det vanliga överallt i de rummen som  
håller fast vid sin skålekeza seklut ut.  
Men P. T. hade ord om sig för sitt goda bid åtnä  
Men ej som brukligt var satte till sin deg ena da-  
gens morgon i tät den jäsa och lukt dyga i ej heller  
med bröda - nyålsprängda sitt bid då den blev trigt  
i vänt. Men höll på att det skulle vara så att man kom-  
de böja ihop båda ändarna av en skiva utan att det bröts  
då som någon var arbetad konsistensen var de goda lagor  
i brödet "edelest" i god. Det var arbetsamt att baka sådant  
bröd men det fanns ett inderpråk som sade "De goda bröden  
i beställin" i man sade också att man fick ha en dag att baka

man hade så många dagar att äta. Också var av den åsikten  
att bakningen gick inte försumma annat arbete utan utfrån  
innan arbete började i de gjordas dagar till före o efter dagens  
arbete o brödet skulle vara i ugnen innan dagen egentliga  
arbete började, men blev ibland därefter.

Under denna tid betraktade man brödet nära nog med  
vidnåd o räknade man Tappa en bit bröd Tg. man upp  
det o kysste det innan man stegade i munnen eller lade  
det ifrån sig, man gick o kastade något bröd ifrån sig utan  
lägga det, så möjligt bröd ansågs man bli stark. Brödet var  
den viktigaste födan i huset man det ansåg man sig o bröda  
någon vid skidåren vid slutet av 1860-talet gjorde att  
man ännu mer lärde att sätta värde på brödet, det fanns  
många då som saknade brödet på dagen. Vi berättas att  
en liten gosse från grannfamiljen, som var jätthög med  
många barn, brukade komma in o sätta sig innan på dö-  
ren till Per Tulls o säga: "Vi ha inte bröd i dag, o då var det  
en säll rätt att han gick en bit av mer P.T. o samtidigt som

helt bevägenhet att följa bort i som om frammanför just  
med sådana tiden spelat en särskild stor roll. Så kunde  
det då stå om som sig ihjäl sin fader i beider med i med  
rusch inflytande efter ett marknad besök i Uptad. Wändel  
sen timade i Vallösa i en visa diktales om handelsen.

I Lindby i Svandöps socken blev en man ihjälslagen inne  
i sin bostad i hans kontort, som han sedan ha varit  
elaktänksam mig att visa vid ett besök mördaren gjort  
föret, blott stulna. Pigan, en släkting till den beivrade  
färdigen, samt tjänstefolket blevo äsya vittnen till o-  
gärningen. Det är det enda somare borttän i orten innan  
den man minns, i detaljen ha inte gått bort förrän den  
den levande generationen gick bort. Dots straff gäldar då  
för sådana bort, fast jag vet inte säkert om det blev tillam-  
nat i detta fall då offer i dag står, med de offentliga an-  
rättningarna i Galgebacken var det då slut, den sista  
skedde i 1848 då Ole Ljung i "Vallingen" avrättades om  
föret nämnde. Sådana som de här skildrade handelserna

gjorde att man var rädd och vågade sig ut när som till P.T.  
tyvaras husnåde, utan måste låta plundra sig. Men var  
närsta säker på att någon strax på lön i stog till om man  
gav sig ut, man var desperat, i som det var här var det vid  
dessa tillfällen om i byggdessa då brotten följde i närheten  
spår även om ej den brottlige var direkt våldsam, men  
man tog från den som hade i lyckades det ej brukade man få  
mer den fattige i enlig led ofta vid eller var möjligt i  
tiden som för bara brödet, dock blandades ej här bröd  
i brödet, men man var väl vad såd i betydelse som kunde bli  
till bröd.

Som ett exempel på hur man kunde ha det i fattiga hem  
med flera barn vil jag anföra något som en gammal man  
berättat, det är inte från de egentliga värda eller utan från  
Förjan av 1850-talet. Han berättade att han som liten pojke  
kom att se hem en av fattig lönets invånare som var gammal  
till hans hem, "fattig - Lotta" i Hassle Borsary, var hon  
kom hem till fattig lönst på en vandring i gårdarna, hade

"så många granna meda" (= snögåsar m.m.) att det berättades i minnen på den lille som inte fick något sidant och han fick lust att också skaffa sig lifskedans. Dagen därpå ring han mig med ett och fick med sig den gode sonen han, men, han fick också något annat, visst i en av gårdarna var en äldre brida som var skeddansgäst och vid tillfället var i en gård "med flera stilige döttrar" och sydde i bänken sig synnerligen generad över att hans bror kom där med en fattig-lus kring och tiggde mat, sedan var kedans stycke hemma för att han skämt ut familjen genom att tugga. Han fick ingen glädje av sina "granna meda" och glömde aldrig detta sitt första, sitt tiggeri, den lille 5-åringen förstärkte inte då vad rätt han gjort. Detta var ju inte till, mer än betydande för tiden, folks in-ställning när det gällde stulthet och förschulelse crusta tiggeriet. Medan jag är inne på ämnet tiggeri måste jag även nämna några ord om att tiggeri som inte var någon skam utan helt korrekt. Det var när härdingomannens korinna, när man klippat järn vid gårdsstenen hans / på bords överallt i jätteskallningens tid

gide omkring i som man sade: "Fjorde To" - Fjorde ull. Men  
skulle tas emot i undfögar i den ene ville inte vara samma  
än den andre i samma ställning var det gäde i stället i  
ullens mängd i kräfte. Därför hände det att just fjörings-  
mannens kvinna komde stifta med blöden, vadmalsräcker,  
roar dyran, sängkläder m. m. och en mycket stor som var det de  
alla burgaste bondgårdarna kunde visa upp en kortsång  
ut till, flera kvinnor fallt. Där hade även man minste fjörings-  
man lämnat sin tröja av sin bästa ull, så även man P 1-2  
i en viska ull: en "Föriska" utgjorde även byles medel eller  
enkänska för något annat eller några fjärrer av den som  
inlet för hade gjäts, men var bekrädd "Korse - To".

Vid kändskjälte var så F-er ull i mjölk vanlig ersättning  
liksom de gätor i kvinnor som deltaga i vinterbygginger  
fingo sin "byde - lock".

Vid julebäcken, där gäsen vändes ofta det antas bruket  
eller stäp plott den blev av den i regel som föddes d. 6. 2 års-  
gamla kraftigt gäddade gäsen, var man omkring omägenjelse.  
= brukens.



i när hem halsen, kelse-dans, Tin grammarna i bzo de många  
i "jälse" kalladansa - luvad" blev det inte mycket roer  
för husets folk, mest "bröder i prosa-jälsä" no blodmåten i  
"skåningar" - det lilla av brocke-kalladanser.

Boplatsen i heminredningen.

Si några ord om huset och ut koo i omkring. Per Truls.  
Om det "12 binningsar" eller "11 väggarshus" som vanligen  
liger nämnes haft endast en långa eller en liten stång i vinkel  
med luga ut jag ej men den egentliga brödsasdelingen  
med tröskhus utgjorde de 8 spännerna - väggarshusen.

Fra östra räknet: 1 spänne till bästa, stugar 2 spänne  
förestuga med skorsten i bakuga 1 dyggt spänne (detta  
spänne var i eget dyggar i de andra c: 3 1/2 aln mot de  
andra 3) Utanför detta c: 2 spänner till tröskhus där även  
de få kinnorna hade ett linn. Utanför detta var jämnat  
med luga. Genomgående genom dröjer långa hela huset.

Den smala fästun hade endast ett litet fönster med järnqallen  
på bryggan kanske endast någon liten öppen glugg i den om

Ände gander ob. Jönvings rum för diverse krusar & inredning  
arbetsredskap som det g. va brät ut ställe på vinden där de ofta  
var i bruk, samt mjötkärl, den utgjorde skafferiet & spisrum-  
mare. Sittskuret för jernsket kunde ha sin plats här men är  
i hus eller Tårnas. Dessutom fanns här en säng där kusens  
yngre medlemmar lågo. De maffliga ungdomarna kunde  
des här i dessa källor bäst med sina gluggar för senare  
intig i de lika inrättade drängkamrarna. Det var främlingar  
afrymnat i denna kista i det beträddes ränningssinne för att  
källa reda i det som fanns där, var dock måste vara på sin plats  
annars blev det skälfyllt karr. De småne förord av mjölk &c.  
som var P.T.s kock till hands i bästman kock korn i kornen på  
brot & kylla varje bruk med sin sked. Hemmets skindade  
kyllor &c. &c. smör, kummin &c. förvarades i påsar hängande  
på en rik spik eller bark. Även hade linne påsar av olika storlekar  
med jostkummet i sig, dessa påsar bevarades i källan i de skåp  
i stora mängd förvarades i säck i vinden & när man tog ut  
en säck skulle den först bindas med det isä munnen jostsett

brändt längst ut vid muren, sedan skeddats något mer  
i ena änden eller blivit ytterligare om mer vid  
något. Det var ett stort fel om en kvinna inte förstod att  
binda om en såk på detta sätt utan bara med ett söcken  
på den nyliga insidan. Men här är det en nästan jäga  
om att komma vände om hussarna kunde bedrömas därefter  
i en värfar såg gärna efter som sötskarna gjorde om kom  
långt in att binda för en såk. Målt förvarades i måltkn-  
pen är halvmåltning i vinden är detta material hade man  
också skäppe - i mindre korgar användbara för många an-  
dammål. Allt förvarades i tunnor i nät i korgar avsejades i  
kastar. I detta sammanhang får jag inte glömma att nämna  
att i måltet förvarades på en julbakk till värbakets förste  
dag den värbaka som då skulle delas ut. Kvinnor för  
att ge dem kraft i styrka att fullgöra värbaka. Där gjorde  
man också blodlös i måltet ägde konservernande egenskaper.  
Bakad förvarades antingen i stänger eller som här  
i en P.T.-korgande i söcken och korgbjälken i vinden.

Såhärna ligger gäma om en rejolig i i den stoppades vinden dinkel  
från ugnen för att "man skulle bli i den" Det riktiga fläsket för-  
varades här med lög i längholmen som ärligen lyfter i sul-  
bistna - fläsk - bistna i vinden. Och dessa förbinden heter  
som det alltså enbart mindre partier som fanns i bistnen.  
men dinkelstunnas i sitta bäljar fanns där. Alla små verk-  
tyg hängde i de liden stoppar som fanns i änden på t ex  
kavelstemon, så de annars skulle "mörkna upp" - mörkna  
en lukt från lagat mat, man var uga med detta.

I stugan upptog den stora stolyasängen, och mellan ting  
mellan "himlinga - sängen" och den smala bråkliga utdragsängen  
som avslöjade den första och sedan i riktiga avslöjades av den smala,  
en stor plats, där den g. kunde slås ihop. Så fanns här bän-  
kugränder som också användes som sovrätt, sättna, någon "ärm-  
-karnstol" eller "lemna stol", gäsbänk, bord med bänkar,  
"hjärtne skao" = hjörnskip samt en mycket "beqgja - blocke" med  
förgyllt och målat ornament runt tröskan, en slas - slag blocke som  
gick med lod som drog upp med en kedja och som mycket vanlig

där dala blocka ej fanns. Sådan fanns ej vad jag vet där i detta  
hem men väl senare. De var ej endast tillverkade i skina i bus-  
set i på torlar utan även på solterga i Wallby i å den f.d.  
grevliga som tillhört en greve Tulle som senare genom antihans-  
kip för andra gången i sin tillvaro kom att hamna i detta hem var  
i torlar namnet skelkior Eskiltuna i spelade sig till genom  
sligets djupa bland från de övriga som var ganska lite van-  
skum en mibell fanns långa väggarna i Per Tuus stuga, en byrå  
med skåp som räckte till loftet, nedast i skåpet som hade spe-  
geldörrar i en bred list överst, fanns två lådor i överst i byrån  
fanns också två lådor inredda med olika stier eller mindre  
fack. Lådornas fannsida gingo utånga byråns fannsida. Dessa  
mibell hade P.T fört med sig från Jordberga där gammelskolan  
i väggarna med sina gärglar kom in i stugan som utrymme  
endast var 6 x 9 alnar (många hus hade endast 6 x 7 aln) var den fult i  
när den var blompriga oke - värm från 1100. Taket var bredt och  
breddad för den breda bodnalen, kom upp om där 'örnt' - 'trängt',  
det var en absolut regel att det alligen åtminstone efter jul hade

varas, även om tiden före jul upptogs av spänd. Under julen fick  
ingen kringgärning ske. Om antalet röcker är här intet att säga  
di det gällde småfolk i de ofta kunde vara även åt gårdarnas  
intätare, annars ville man gärna göra en vändning av krim-  
folken efter antalet röcker som kom på bleja på väder i försom-  
marer. Man kan gott förstå den stränga disciplinen i hemmen  
där barnen inte fick springa omkring i stöja utan måste hålla sig  
stilla på sina platser på gull i stola i kakelugröfverk när man var  
röcker sätta sig in i vad utrymmet som fanns i när väder kom  
ut ur stugan blev det så yruligt där tyckte man, något som  
ej märktes så mycket i bondernas stugor med sina 3 dryga  
spärmer eller ännu mera. där var en fick plats vid oarmen  
rugg som stambordet.

Gardiner för fönstren var helt skända i de gamla hemmen  
som låg ut ansett det för osedlig lyx i endast motvilligt gått man  
på någon liten brädd i de rum där de haft någon bestämmande  
bätt anda in på 1820-talet. Fönstren i Per Tuulos stuga hade de  
första även små blyinfattade rutor, som de de snart kom att

insättas en vanlig fönstet med träbågar i 4 rutor i "vingjös"  
fönstet kammaren hade man PT-sina omhulade "muskotier"  
välluktande bladväxter liknande pelargonien men  
med alla blad växande från rotstocken. De utgjorde kam-  
mars stoltset i - stö som en porra i skänken d. v. s. yviga  
friska i podiga. När någon påminde kam i annars med  
vår det föll sig på, strök kam ett lag över sina "muskotier"  
i en vällykt speed sig i rummet; när man ville ha mer o direkt  
vällukt i kameran strök eller grep man om ett blad i "och fing-  
rarna två nassar, då man g. av sig det bra att lukta direkt  
på växterna o för människans eller växternas eller båda  
stank det jag g. med säkerhet. Man kunde mycket väl få en  
tilling = tälning = planta, men skulle helst lämna något i utbyte  
avsnitt sig man Pychan eller Turen med växterna med sig o.  
man fick ej säga tack ty då växte ej plantan mer på.  
Doften var mycket värdade i rummet i fönsterkammaren som-  
martid; en lång rad eller i vatten i en Tullik förekom i träs-  
de luvandelsknopp - blommar vintertid fingo sprida in vällukt

De säsare klyptes när de slaget ut en bryddgärdens = näbena  
uppiga, lever dels kökna (dyliska) fanns västar vid vårt hus)  
som man var mycket mån om, tröskades i småsnippen, som  
redan förvarades. Af dessa Tre blommor lade man bland  
blöda i linne för att ge den god lukt, samt som iöfvelse i  
kukelugnen där man di i di lät en rygg långsamt jäkstra  
Denne doft kände man allmänt på 1890-talet då gammalt  
falk brödde, en säregen doft ofta blandad med den en stän-  
nissa från gamla västfärgade linna blöda i visnaden  
Undantagsvis förekom det att man framställde rosen vatten  
eller assens ur rosen i frimstom på 1880-talet men en sakt  
vet jag inte mer spår i solglas eller solvåren. Våren Tri  
Väggar i inmattak (basa brödstift) var vitkalkade Tri  
på 1880-talet tapeter i måningom kom i bruk Golvet  
var hos småfolket allmänt utstampad Lera ända till 1890-  
talet, hos den burgare befolkningen omslände lera i brö-  
gols sedan 1870-talet Det var varit högt värmande var det  
gällt nyvändig lutas införande i lott sig en så stn tidrymd



att ingen bestämde tid var angaf utän mytt ö gammalt ha-  
niss rids vid rida under inernst 30 år boende storn eller  
mindre konservatio instikning, kor olika personer, det som den  
en trohensut andamade gaurst ussögo so den andra västan  
som ett hufjårds drag, som det varit skulle det förbi i hans tid  
För Per Tums del hann sedan nymandig helen iasteg dels si  
måningen gorrer yngsta dottern, dees i hett när de timrade  
jorden af andra dottern i flyttade i sin nyinredda undantags-  
stuga. I golvet ständes harsound samt kockat enir eller  
det vanligaste, kockad busbom, antingen golvet var so  
här "pjetlagat" eller lera lördagsbräcken sopades golvet samt  
här gammalt sand i ny ständes jänmt i bokent för, det vilke  
ett brest handtag här för att stas ut sanden jänmt, mytt gorrst  
ständes över. Bakom beddes över vären, något som i jök glim-  
mas, di ingen var jök stö ockstäck i vör dags mörger, di lodes  
smides-teckjed för sängen i larmdelen stöte i kgrer på vintem  
i nye vör lader i red, jänst karmata under vörnes tid, bibel  
hvalmbok i postilla eller präkja-bög ligo jänme i helg dags

från vilade för huset i dess sura doft blödde ny hemmode i trättode  
insåner, i regel flöt de krumma väder vi först att de endast  
slöt de två det de andra de garna, men slott skulle de ligga  
i villa det skulle sig bindades det med ratten eller lite stekport.  
Hvordan den som man vid denna tid inte avsåg sig kunna  
undvika de ~~den~~ <sup>en</sup> använder till trätt, bliska med ask. Det är  
bedaske i "lökelsud" är "vissle" = lät som byggdes av den  
jaloske som bildades efter förbränd kalm tee. den bakgrun  
eldades med kalm "roster" i som används för utmärkt. Den  
används även för skumning av blod i andra träsekar. Den  
kända Per Tuntsson på Esterjörns strand ca 1 mil söderut,  
den man passade på när vinden låg åt väst kall sa själv  
nog sig tillräcka från stranden, ty det skulle vara juking  
en nyuppkastad sand. Han kände sitt eget bekro som  
förändras i den "sän-bo" = en av balkning i någon verk av  
sterset. På gårdarna var ofta "sän-bon" under lofttrappan  
i förstugan där en lönne fanns. P.T kunde även nämna  
nått åt grannar som ej hade läst i sändkänningor.

kunde till sommars ärligen i folkens munnade handelser.  
På samma sätt kunde man spåra åt sig själts många små  
lilla tjänster & själts tjänster, den sile man ämnade sätta  
när på kisten för vinterns behov & armars köpte av prång-  
are för någon daler pr. var. Den mängden då först i agna-  
berg & sattes der sedan i tunn. Om användandet av sand  
för frät kan man få en förståelse när man hör att  
man lammade en hel lög av sand efter sig den man  
sköljt kläda & att för tjänarnas frät inte annat är  
sand & asktut som i söga för rengöringen & där man an-  
vände några dagar var denna endast för mestade folkets  
finaste saker & kläder i hinninga var det enda som  
fick dräpa i sådan lög den andra delen av plaggen be-  
hövdes för bejans beakt.

Ja så var sanden en viktig sak på den tiden gjen-  
kast där den syntes. Eniset som även ansåg grundgän-  
ligen utdrändigt, användes dels för rikning av stugan  
dels för att förfoga dålig luft en ~~frisk~~, dels för att de

ansågs hälsosamt med isken, dels ansånds det för skrämming  
i valskanning av Tröskel p. s. vid bygga, o. så, om man hade råd  
att ha det i stället på golvet samt till någon del för bygga  
av enfärdslucka som ansågs för hälsosamt. Någon pass  
med Tröskel outår hade man J. T. alltid på lager då bygga  
i de olika lägena visst ansågs bra för gikt. Vidan från stöps-  
byggen "göingar" - "enemanna" kommo förande med  
ställen på bestämda tiden med hela lass ene o. som här  
i man visste ungefär när man kunde vänta sin "eneman"  
i man försög sig då med den mängd enemanna o. enar  
man behövde till nästa gång.

Men efter denna utmärkning för i stället den Per Toms  
stuge. Angående sängen för anfrågs att det var något  
av helgd över fars i mans säng det var en fidslyst plats  
i barnen som var stängt hållas vågade inte resa eller  
knuffa till den upptäckte sängen i hållan lägga något  
vid kommande där mer kyrkoplödan ledas där, när  
man gjorde sig i ordning att resa "palmibäg", bjärkesnerden

i "hultegott" "utskänt" något av tappans välbehållande värt  
som man skulle hålla sig trygg i vägen med när man tur-  
ris gick i kyrkan.

I gåsa bänken innanför dörrar väpte gässen i bakbänkens  
bänken som P.T. sin "muddles" i "märkjesömm" när tiden  
meagan, i det kunde t. o. m. på somliga ställen att någon  
av de 3-4 kornerna blifftade på att baka där, när de var  
färdiga i gingo var de vilde. Fönsterna var spikade i gingo  
ej att öppna i man tog nog ena på värmen i skåp och sig  
bät för att släppa ut den, att lufta skulle ansetts för en ga-  
lenskap och stoser med värmen, men icke i stället i för-  
villade på så sätt bröt den dåliga luften men tändes ändå  
den mest lagades var luftigt nog, fast var iökigt.

För att spara på golv sanden spade man ej golvets rent på  
vardagarna utan spade så lätt som när man sparat  
mer i skåpet så ut det gröna igen samt förmade med  
lite sand om det behöfdes. Fanns s. s. i mer än ett ställe  
att de fanns öron i denna sand i något av det gröna. Att

påttu eller omse stor kring i jäga, man betorde de med flä-  
tade halmviskor försedda träskarna eller träskostörarlarna  
på, träskarna saknade ända till 1890-talet liederputa  
då var "trå-träsko" med mässings- eller blockgjörer. De  
tråta lättaste som man även kunde använda i byskan  
gjordes av jule. Kommerne använde även tråtrifflor  
över rängen eller bakelugns länken kringde "ämin-  
mule-tråtor", vackert trådade i svart med namnet på  
någon artidele ansvärande med data, någon vers samt or-  
nament liksom i blomman gjordtåtar vid baren in-  
nen i d. i svart släta ramar i glas. Användes tråtor  
särskilt som gratulationer bus där det g. sprades på jäga  
utprädes av någon skolmästare eller annan kristnans-  
begärda person i orten. De tråtor som gjordes på jä-  
i dräng kristnans locke inside kunde man kringa i mark-  
naden af husmans ställen. I. d. detta fanns inte det jor-  
tratt av Rattgen och klockan som man skänkte till varje min-  
ner i gärd & som ofta i sällskap någon litigrafi av t. ee.

Napoleon pydde brödgårdens stegen där ej kallas minns  
trador sakades.

I hns skåpet hade P.T. sin brännvins flaska som fylldes  
pi en den samme flaska eller lejel var köd i bården, min  
parti köptes aldrig än en eller flera kanner. Pichastat fanns  
över, di något tillfugg var vanligt till nyper, när man tog  
den eller druck gick = kast klingade men i sode skål  
var gång man tog en blunk. En stöcke under bjälken  
en stegbänd utgjorde stia för almanackan, Nigonstra  
fält rydligt fanns väst eller köppen när barn fanns i huset  
Pi bakelugnen fanns en brö nigr lund och sten bakel-  
ugnsstenen som man kunde ta i handen i blagga när  
man kom in i den prisen. Allt inuandiga dröar hade  
klunkar av olika konstruktion i stället för lår.

I förstugan med rita bakelstensgals (eller lögals) gafs  
den stia öppna stenstenen dit det var ett steg mer i den  
ett halsten bar upp jämte sidan över ingången. Där fanns  
reket fram bakelugnen som skett en bit utom pi husets bakide

vid ena sidan var den öppna eldstaden där all mat lagades  
samt hällen för eldning av sätthugnen, här fästes också elden  
för redden. Vid andra sidan var hällen för eldning av  
passarna ute i stuset. Förvar fanns icke för någon av  
dessa eldstäder i ej heller något skydd över utan uppåt  
de lutande skroffsväggarna hängde det klabbiga  
att man skulle vara så nära med att spräta brist  
undan för undan för att undgå att få det i maten eller  
bildade eldfångade mängder flak, kom det eld i sidan  
att var fara i färd. I fuktigt vädre dröp detta vät, så  
att den som var fröngen att för matlagningens skulle  
uppehålla sig i skroffet kom att så regeligt ut  
marmorad som kom blev av sagvattnet & bläcket.  
Vid bakugnen i pannans eldstad komde någon flast sten  
röcke utan för nosen i bilden en ära. För bakugnen sattes  
en "fjel" av trä som klämtes med ena för att trämen  
skulle stanna i ugnen, detta klämtande såg så som om en  
var brinnande. Vidar brödet togits ut ugnen lades den



in den såd som skulle mätas i endast två eller tre stam-  
men förslut i den lilla det kvinnfolket till att de skulle  
skulle om sina i när den en fjärdig "flyda den ano-  
nen" de s. m. g. den medels sällning i flödet.

Någon den fram för skenstenen fanns inte i ljus fick  
man på denna utåt gåden, det om hundra år som på  
de ledde till böningshus gingo in till mer till utbussen  
som lades utifrån gick utåt. Någon liten grupp kom de  
slappa in en sparsam dager: förtägar, de såg den, men  
eller utan vid tiden om denna. En någon fögg med  
den fanns mellan förtägar i stus vet jag i men tror de  
knappast de det utformade gårdarnas ytter i innerst.

9 stället, som man knappast kan räkna med för de inga  
ställning för mätning fanns, fanns förutom fanns  
som de såg den mängden som man fick säga sig med  
den öppna eldstaden "kara hult" - kylla för käll, trävark  
med rämsten under samt en stor rämsten på i ruggen  
med vid gabet eller vaskstaden - ett trinn dicket på

resken ut genom båggen, visst vilket då tide förminne  
ansåts, något litet litet frister samt vid vana i den,  
där det var äppel i en takengren som utit tätats med  
någon halakärra, någon mindre äppel glugg som tätats  
med betena med någon trasa. När jarna var sån - trasa  
i saltkucet kunde ha sin plats här. En stige kunde här  
rättas till vinden men den kunde även ha sin öppning  
i fristugan. Något här här eller fristugen. Torshuset  
hade handkransen sin plats någon klädbeita skulle  
också få plats i de utrymmen som hörde stugan till.  
Fristigen dock var möjligt inblända vid västnans  
valla vägg eller just där fristugan övergick i stenset.  
Torshuset var vid hörtid fullpackat med torv ända  
upp i änden var det något nedsläkt utom vid vällen  
mellan mellan båggen i den gång som gick längs huset  
där man hade genomgång till jätthuset, där komman  
stod i ena änden i vintern rullas i det andra med en  
liten liten bän utsläp båggen.

Om det var inrett i utbussen på frijan av Per Truls Tid  
vet jag inte, men innan långt blev där tilltyggt kan  
ske i samband med vinnningen av det 1858 inköpta huset  
kan ske förut när har varit till. Faktiskt var det gammalt me-  
terial som kom till användning något som ju var tillräckligt  
och billigt, för det mest luras också man gratis och halma och  
med man ej stört med. Det som emellertid till 4 spår  
i vinkel mot det gamla i gavelspetsen har naturligtvis  
sakerats här såväl som i de andra närliggande husen  
av samma typ, träskidorna ha byggats nytt. På blev  
det i den del som motsvarade beringens längans bredd  
stall för häst och på den för, som kallas i färdens fiden-  
gång = "for - ls" med skidningarna och blesse - "ls"  
skidkista för handkraft med såk som där halma  
skan till hockelse och hockelse skulle på den tiden  
påkötas i blandningskon i där blandas i omvärlden med  
det gråa hästen skulle ha, det var enda riktet för ut-  
ledning av hästar, efter att vara skan hockelse men

rotspakarna i kraftfoder åt den tämligen ej på de fjorde  
"sagor i vintern till kraftfoder" i någon vidare mängd och  
man ej på vintern i vår hären som kunde de ofta ej  
nå sig utan hjälp, men repade sig åter när man kunde  
bräja samla in något grönt åt dem i gårdarna i diket-  
kanter och blandat kalmar, det var små kändade rege-  
djur. De små kistarna måste fodras så att de kunde ta-  
ga sig fram i vägen på någon annan i korna fingo ofta  
enkelar. Husmanen var rödd om sin häst. Inomast i  
fodergången var i detta lilla ställe påskatten med 3-4 på  
utan lammen. Kammen kan nog variera något men  
mindre än tre fanns aldrig. De utfodrades med ärt-  
kalmar i något till givades åt den till lammningen i tiden  
därefter då de även fingo melslappa = vatten med något  
gröte i af gårdarna fanns större särskilda påskatten  
i samband med arta-bogen i ena ändan. När lam-  
ningen som tidigt i vintern var lång kunde man på-  
taga in lammen i tin. upp dem för att hålla till dem

i de bästa det lät att ta den därefter ej ville kamas  
sio som utan de måste jödes upp med mjölke i det  
"lärma korn" en korn med en knapp med brat i spetsen  
som alltid fanns till handa, då blev det en "lågga länim"  
som kom att följa den som tog sig av det hela somma-  
ren. Mycket vanlig förtörelse. I detta sammanhang vill  
jag också nämna om att när man utåt vidar sig lan-  
men från jorden mjölkades dessa för att man skulle få  
den så högt värderade syltemjölken. Efter hand som  
mjölken mjölkades kokades den i stora uddan för  
uddan i syltemjölks-tunnan i vidar om. Där ing-  
nade den i tjocknade i användes uddan uddan för om-  
dan att dräpa brödet i. Det var en sånart i mycket  
värderat för en delikatess, men man skulle spara  
i det gick inte att dräpa på både sidor ej heller för  
ofta "räke tappa" den bit bröd man hade på knö-  
spetsen för att dyka nu med i den gomar samman  
"djupa koppen" av glasat lögads. Att en i annan

"jella" fiskat upp eller någon droppe fädd i munda mjölke-  
ringar när Trösk var slarvig mig att rätta bak fädd  
nådan som mjölke och vilken fisk som. Tänkte man  
g. mera på när man fortände lachsheter, g. välle  
på de uris i rätter som ibland fann om de i spe-  
temjälker hinner på gårdarna där många var. Men  
och ar mjölk mjölken oss sig för gott i om både "sul-  
i vis" som till för Trösk i den lilla noga till vara.  
I stället = "lan" fädd som ut en "måga lamm" utåt  
"middlingar" i den var som vinn lamm, där den ring-  
ade stora blivande julgrisen slapp ut i rätter i "fika-  
ven" ut till goda lachsen. Han ringades för att g. kunna rätta  
i g. skada, föddes mager i munda större delen av sitt  
liv för att sedan godas i högsta möjliga grad, man  
brukade skjuta för var ann med stopen först man  
fick i därefter vändes rätter grisen.  
Sin bestämde verk stor "måga lachsen" - gods lings ut ska-  
ven. Träskavel, Träskeri i beräst av jellis, denna krän

ställdes med skapet uppåt, men lög-korsten stod all-  
 tid med korsten upp för att ej korsten stod om all-  
 ta man sjöto timverkade av eget virke huvudsak-  
 ligen pil. Dyligt inbyggd där stora stycken fördes  
 kunde jämskro. I stället var i det närmaste inget  
 endast någon liten glugg försedd med raka slapp in  
 någon ljusstomme i över de högt liggande bjälkarna  
 var endast gälle där till valm spindelsnå i bräte  
 hängde ner. Galvet av kullersten  
 af lög- däre var i högt i taket ty där skulle ple-  
 jeln = stegan svängas under hane bjälkarna som kom  
 uppe lo-palken = liten gälle över hane bjälkarna af ena  
 sidan till lo-lämman i andra lo-daren = daren utåt  
 gärdan i mest stället var lo-balk som man måste stige  
 över den var den i och högt de djuren måste föras ut där  
 till, men fylldes sin uppgift att ge stöd för sådan när man  
 verkade utanför lög, som på detta lilla ställe endast  
 uppträdde i värmen, fanns lögskäp med något lög-  
 golv

di logens väder ståt "slasade" logols var logt rorpi  
den insprungliga riva, ett logolst med två spän  
var logen delvis öppen, här fanns en mitten endast en  
låg balk vid sidorna därn stolper som bar uppe bjälken  
med stödet för bjälken, värt vägrat mitt på inn  
rummet med till i däröver en med skära utåt yttre väggens  
stolpe där den yttre triangeln var utfylld med mur  
som stöd för den utskjutande påden i galset. P. T. tröskade  
ejäls sin gräda i plöjens kängde i logen i sin bestän  
da bräde där den alltid var att fästa. Oron kaster skaffa  
fyra s räsor och sin bestående plats framför dörr  
på insidan fanns en bänk som kunde låsas fast för att  
förhindra att tjuren stöt djuren, något som ej var o-  
vanligt. I logolens vägg fanns måla gluggar.

Om någon särskild tid för tröskningens utpräpar iakt  
tog man ofta lilla ställe där man rödde sig när  
en ej gillt att säga, men annars var det så att man  
skulle ha uttröskat tredje torsdagen. Tor d. s. i. man



di man, som det better, skulle ha en middag afton på  
loven på ett. De två ju också vänta för döden.

Utman för lagens fanns en vagus just under samma tak  
med just ett gårdsplaner, där även dörrar och bän-  
ke utrymmen som de redskap som skulle i hus och det  
så samt husen byggde man allmänt hänga i bröken  
utman i väggarna liksom brändredskapen. Bakugne-  
jerna i leping, raka samt brast av röghalm kunde  
ett uter stöt ut något tid, om man verkligen tog  
de nog in till kvartens dag men jag vet inte varskild  
döden, gisslan föras och alltså inne i närheten av ugnen  
med den sette man bodet i ugnen i den näst vara en i stället.

Efter denna rundvandring umkom hus för man till  
på Per Truls hus utträdigt. En förtur och döden på förtur  
nämnd, tving hussens beaktningar gingo in till mer utman-  
rens utåt i bonings huset hade blinka samt skedd i  
skjutspjäl i insidan medan utmanens hade skedd i  
värrel - biset - en finge av två att vrida om. Teckning

Teckning  
a 3

Teckning  
har gånar om de  
riska?